

Jó Pajtás

* Mobilitási hét vajdaságiakkal

* A sokszínű Tarcál, azaz Fruška gora

* Tetszik – Nem tetszik

Mobilitási hét a vajdaságiakkal

Eredményesen szerepeltek a szabadkai diákok azon a magyarországi minisztériumi pályázaton, melyet Európa legnagyobb közlekedéssel összefüggő környezetvédelmi kampányához csatlakozva hirdettek meg. A pályázatot kiterjesztették a határon túli magyar diákok részére. A díjátadó ünnepséget szeptember harmadik hétfőjén rendezték meg a Budapest melletti mogoródi Hungaroringen az európai mobilitási hét idején, ahova a szabadkai díjazott tanulók az önkormányzat támogatásával jutottak el. A szabadkai díjazottak a következők: Agárdi Hajnalka tanítónő tanítványa: **Somogyi Dóra** (Jovan Mikić iskola), Aranyos Valéria tanítónő tanítványa, akik csoportmunkájukkal részesültek elismerésben (Jovan Mikić iskola), **Vőneki Dávid** Fleiss

Anasztázia tanítónő tanítványa (Đuro Salaj iskola)

Grubanov Martinek Emilia tanítónő tanítványa: **Sütő Valentina** (J. J. Zmaj iskola) és **Berta Klaudia** (EmArt Műhely), **Jenei Noel** Szalma Elvira tanítónő tanítványa, (Đuro Salaj iskola), **Fristek Benjamin** Soós Hedvig tanítónő tanítványa

(Đuro Salaj iskola) **Diósi Dorián** és **Omerovity Ivor** Szalai Andrea óvónő növendékei (Pinokkió óvoda), **Szalai Klaudia** Szalai Eszter tanítónő tanítványa (Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás), **Szekeres Martin** Malagurszki Éva tanítónő tanítványa (Október 10. iskola).

Jovan Jovanović Zmaj*

A gyermek és a lepke

Gyermek:

Kicsi lepke, tarka lepke,
röppenj ide hozzám;
szagold csak meg az én pompás,
illatozó rózsám!

Lepke:

Röppennék én, de a hegyes,
csúnya tövist félem;
megszorítasz, meg is szúrsz tán,
s akkor nekem végem!

Gyermek:

Nem bántalak, kicsi lepke,
életemet rája;
megszámolni lábacskaid,
ez szívemnek vágya.

Lepke:

Megmondhatom messziről is,
igazán nem titok:
a lepkének hat lába van,
– és már itt sem vagyok!

Fordította: Szöllősi Dávid

* J. J. Zmaj (1833–1904) szerb költő Újvidéken született és Kamancon (Kamenicán) halt meg. Rendkívüli népszerűsége miatt a szerb irodalom Petőfijeként is szokták nevezni. Ő alapította a még most is megjelenő *Neven* című gyermeklapot 1880–1890-ben. Jól beszélt magyarul, és kitűnően fordított a magyar irodalomból, többek között Arany János, Petőfi Sándor, Madách Imre művei olvashatóak neki köszönhetően szerb nyelven.

V. Szűcs Imre Gyermekversmondó Verseny

A legfontosabb tudnivalók

Szűcs Imre szülőfalujában, Udvarnokon ejtjük meg a róla elnevezett V. gyermekversmondó versenyt szokásunkhoz híven november első szombatján, vagyis 2015. november 7-én. Mint azt már jeleztük, előadandó művet a VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZET EGÉSZÉBŐL lehet választani. Az újvidéki Forum gondozásában megjelent Ezüsttulipán című kötet anyaga felhasználható, de nem kötelező a kötetben szereplő versek közül választani. Elvárásunk csupán az, hogy vajdasági magyar költő alkotását hozzátok Udvarnokra!

A versenyben részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló, teljesítményüket zsűri bírálja el, a győztesek pedig jutalomban részesülnek. Négy kategóriát hirdetünk:

1. korcsoport:
1-2. osztályosok
2. korcsoport:
3-4. osztályosok
3. korcsoport:
5-6. osztályosok
4. korcsoport:
7-8. osztályosok.

Kérjük a tanárokat, hogy idén is vállalják fel a versenyt!

A felkészülés megkezdődhet, a **versenynaptár** sem bonyolult, íme:

* **versenyzők kiválasztása október 23-ig**, vagyis dönteni kell arról, kik képviselik iskolájukat, vagy a művelődési egyesületet Udvarnokon, iskolánként egy-egy korosztályban leg több 3 versenyző indulhat,

* **benevezés:** a továbbjutók adatait (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, kontakttelefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe) **október 31-**

ig kell eljuttatni szerkesztőségünkbe,

* **döntő: november 7., Udvarnok, Művelődési Ház.**

Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/475-4008-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.

Ígéretet kaptunk, hogy a korábbi évekhez hasonlóan autóbusszal indul Bácska északi részéből, melyet a diákok-tanárok, szülei, érdeklődők ingyenesen igénybe vehetnek.

A rendezvény támogatói Pál Károly ötletadón, az udvarnoki szervezőkön és a bérgaszentgyörgyi önkormányzaton kívül a Magyar Szó Kft., az újvidéki Forum Könyvkiadó és a magyarországi Kolibri kiadó. A támogatók névsora folyamatosan bővül.

További részletekkel következő számunkban szolgálokunk.

Folyamatban van a XL. Jó Pajtás Sakkturna szervezése is.

A részletekről jövő heti számunkban adunk hírt, addig azonban, reméljük, a kis sakkozók nagyban készülnek a megmérettetésre.

Hányan voltunk, hányan lettünk?

A történelem nagy viharai és sorsfordulói szinte minden században elindítottak kisebb-nagyobb népmozgást. Napjainkban is tanúi lehetünk ilyen jelenségnek, amikor a Közel-Keletről, Ázsiából és Afrikából ezerszámra indultak meg menekültek, bevándorlók Európába a békésebb, jobb élet reményében. A híradások estéről estére beszámolnak ezekről a sajnálatos eseményekről.

Ki a magyar?

Magyarnak az nevezhető, aki magyarnak vallja magát. Aki igyekszik minél jobban elsajátítani a magyar nyelvet és kultúrát. Aki mindig érdeklődik a magyarok és Magyarország sorsa iránt, s ez az érdeklődése lelki szükségletévé válik. Aki bárhol él, lehetőségeihez mérten szolgálja a magyar közösséget.

Ha magyarul tanulsz, ha magyar szóra tanítasz másokat, ha jó tanácsokat adsz másoknak a magyar kultúra, a magyar nép és nemzet megismerésére, ha meggyőzől valakit egy magyar népmese, egy költemény vagy egy regény szépségéről, már hasznos szolgálatot tettél annak, akit ebbe a szépségbe beavattál, de nemcsak neki, hanem az egész magyarságnak, és természetesen önmagadnak is.

Szolgálod az egész magyarságot azaz is, ha emberként jól megállod a helyed. Többen azt vallják, magyarnak lenni annyi, mint vállalni magyarságot.

A múltat illetően: a 19-20. században az újonnan felfedezett földrészek, Amerika és Ausztrália betelepítése, illetve a piacgazdaság térhódítása érezte népességszívó hatását. A huszadik században a világháborúk, a nagy birodalmak összeomlása, az országhatárok, államformák megváltoztatása ugyancsak nagymértékben hatott a népmozgásokra.

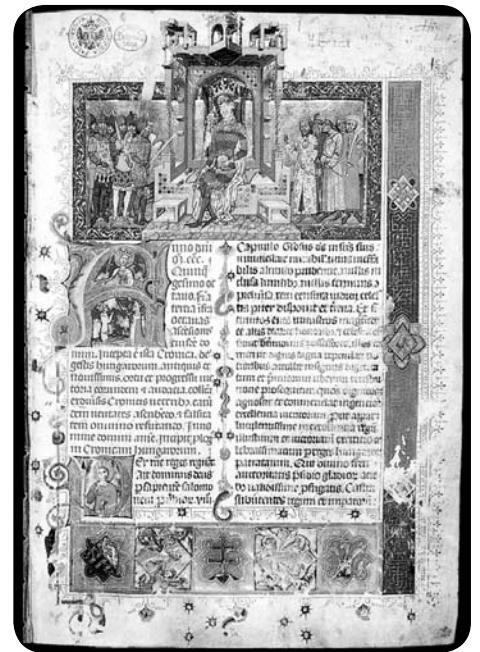
A magyar lakosság száma és aránya sokáig együtt alakult a Magyar Királyság sorsával. *Mátyás király* korában a mintegy 4 milliós ország népességének háromnegyedét alkották a magyarok. Mellettük Felső-Magyarország hegyvidékein tótok (szlovákok), Erdélyben pedig szászok és a hegyvidéken pásztorkodó románok éltek ekkor jelentékeny számban. Az ország három részre szakadása után a törökök által megszállt területeken erősen megfogytak a magyarság. Az osztrák császárság tartománynyá tette az ország északi harmadára szorult Magyar Királyságot. A százötven éves török hódoltság idején csak a vallási és etnikai toleranciában élő Erdélyi Fejedelemség területén gyarapodott a magyar lakosság, a többi nemzetiséggel együtt.

A másfélszáz éves török hódoltság alatt — miközben Európa népessége majdnem megháromszorozódott — a magyarok száma 3 millió alá csökkent.

Herder német filozófus jóslata nyomán költőink már a nemzetelhal gondolattal vívódtak. A bajok fölismerése azonban az újjáéledés erjesztőjének bizonyult. A magyar szellem kiválóságai jóvoltából, az európai fejlődés fő sodrához kapcsolódva, példás nemzeti megújulási mozgalom indult el. Ez a korszak áthatotta az élet minden területét. A magyar nemzet alkotóereje olyan új nemzeti intézményeket hozott létre, mint a Nemzeti Múzeum, a Magyar Tudományos Akadémia. A tudományok e fellegvára körül megszerveződő szellemi erők elérték, hogy a magyar *hivatalos nyelv* legyen.

Kazinczy, Berzsenyi, Kölcsey, Széchenyi, Wesselényi, Vörösmarty, Batthyány, Kossuth, Petőfi, Arany, Deák, Eötvös, Jókai és más kiválóságok közreműködésével a rendi-nemesi államból egy polgári, gyarapodó nemzet jött létre a 19. század során.

Az újkori magyar nemzet a reformkor évtizedeiben — 1825 és 1848 között —, illetve a reformkori harcokat betetőző 1848/49-es forradalom és szabadságharc révén született

Egy lap a magyar reneszánsz korból, *Mátyás király híres Corvináiból*

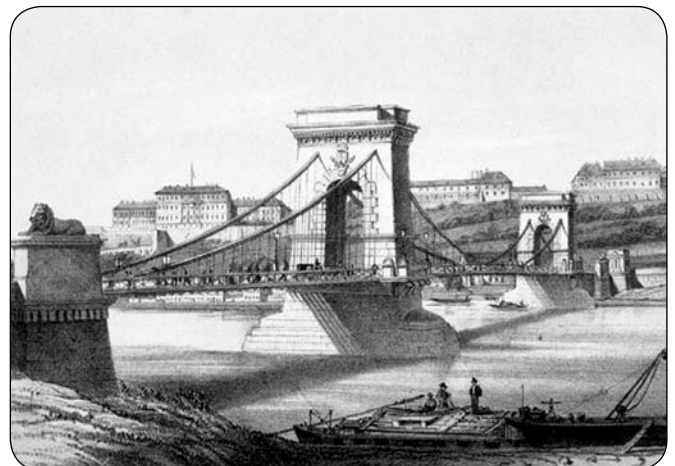
meg. Ekkor vált tudatossá nemcsak az arisztokráciában és a nemességben, hanem a felszabadított jobbágyok és a közrendű iparosok, tisztviselők, zömében is, hogy a magyarság léte, szabadsága és haladása közügy, amelyért minden honpolgár felelős.

A magyar állam és a nemzet sorsa, létezési tere egészen a törökök kiűzéséig a 20. század elejéig azonos volt. *1910-ig tízmillióra nőtt a magyar népesség száma* a 18 millió lakost számláló ország területén, s a nemzettestből csupán egy 50–60 ezer fős *csángó magyar* népesség él több száz éve a Keleti-Kárpátokon túl.

A magyarok száma a 3. évezred elején 15 millió körüli, akiknek egyharmada nem a mai Magyarország területén él — olvashatjuk többek között a nemzetismeret.hu honlapon, mely számos érdekességgel szolgál a magyarságról.

Gróf Széchenyi István adományával indította el a reformkor legfontosabb intézményét, a Magyar Tudományos Akadémiát, melynek a képen látható székháza is közadakozásból épült

Széchenyi (és a tervező Adam Clark) műve a Pestet Budával összekötő Lánchíd, amely a magyar reformkor szimbólumává vált

Benedek Elek álma valóra vált

Meséit a legfiatalabbak is szeretik, így van ez Péterrévén is

„Nagy lelki örömmel hallok, hogy könyvem a csodálatos házak kedves barátja s az iskolai oktatás segítőtársa lett: hogy a nagyok és kicsinyek gyönyörűséggel és haszonnal olvassák. A magyar népé elsősorban. Az ő lelkének kincsei ezek a mesék. Én csupán a nép mesemondó fia vagyok” – írta 96 évvel ezelőtt Benedek Elek, a kisbaci székely mesemondó, író. És Benedek Elek álma valóra vált. Meséit azóta is szeretik felnőttek, gyerekek, falun, városban. Szerzte a nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, emlékeznek a magyar népmese napjára, melyet a nagy meseíró, mesegyűjtő Benedek Elek születésnapján, szeptember 30-án tartanak meg.

Lehet, hogy kiskorotokban már a szüleitek is éppen a nagy mesélő kötetéből olvastak nektek meséket, s megszeretették veletek e kincseket. S aki részt vett ezen a vetélkedőn, az nagyon szeretheti a meséket!

A népmese napjának alkalmából Péterrévén is megszervezték szeptember 17-én a mesemondó verseny elődöntőjét. A versenyre 23 tanuló nevezett be. Kategóriánként a 3-3 legjobbat a bíráló bizottság: **Kiss Igor**, szociológus, valamint **Rab Virág Éva**, könyvtáros választotta ki.

Az II.–III. osztályosok korcsoportjában:

1. Baksa Bíborka,
2. Kiss Anett,
3. Horváth Emese.

A IV.–V. osztályosok közül:

1. Gödöllei Bence
2. Varga Nikoletta
3. Zapletán Nikoletta.

A VI.–VII. osztályosok kategóriájában:

1. Vadnai Erika
2. Kalocsai Írisz.

Ők képviselték Péterrévét szeptember 30-án az Óbecsei Népkönyvtárban megtartott községi mesemondóversenyen.

Koncz Erzsébet

Cirkusz Folklórikusz

Az általános iskolások alaposan kivették a részüket a Topolyai Napok megünnepléséből, de nemcsak ők adtak műsort, vagy léptek fel, hanem részükre is kedvezkedett a városvezetőség a város napja alkalmával.

A szökőkút körüli téren gyermekszínházi előadásokat mutattak be. Szeptember 17-én első ízben járt a városban a szlovákiai Kuttyomfitty Társulat, Cirkusz Folklórikusz című, magyar nyelvű műsorukat adták elő az érdeklődőknek. A topolyai általános iskolák alsósai közül több tagozat diákjai, osztálytanítóik társaságában látogattak el az előadásra, de szülők, óvodások, vagy kisebb társaik is megjelentek, és közösen nézték meg a műsort. Egy nappal korábban a Piroska és a farkas című gyermekelőadást adta elő szerb nyelven a Pozorišta iz kofera társulat.

Utolsókból lesznek az elsők?

Lassúságban versenyeztek a magyarkanizsai kerékpározó alsósok

Az autómentes nap alkalmából kilencedik alkalommal szervezett a Zöldvilág egyesület kerékpáros ügyességi versenyt a magyarkanizsai alsó tagozatos gyermekek részére. Az idén mintegy harminc gyermek vett részt a versenyen, és az azt megelőző ügyességi játékokban. A kerékpározás legfontosabb tudnivalóiról tartott egy rövid ismertetőt **Paji Iván**, a Zöldvilág tagja, aki elmondta, mit érdemes magunkkal vinni kerékpártúrára, mire kell ügyelni, sőt azt is megmutatta, hogy a kerékpárján lévő táskájában mi minden lapul, ami nélkül nem indul el hosszabb távra.

Az ügyességi játékokon több helyszínt állítottak föl, volt itt madzagválogatás, játék léggömbökkel és vízholdás kiskanállal. Ezt követően papírforgókat hajtogattak a gyerekek, almát uzsonnáztak, és kezdődhetett a lassúsági kerékpárverseny, ahol értelemszerűen az utolsókból lett a győztes. A leglassabb kerékpáros az idén Bozsonyi Kristóf lett, ő jutalmul egy vadonatúj kerékpárt kapott.

A második és a harmadik helyezett pedig egy görkorsolyát, illetve védőfelszerelést vihettek haza. A szervezők azonban senkit nem engedtek el üres kézzel, minden résztvevő vászthatott egy-egy apró ajándékot: ceruzát, füzetet, vízi színeset vagy gyurmát – olvashatjuk a Magyar Szó napilap tudósításában.

Madarat tolláról, embert barátjáról

Nincs emberi kapcsolat, mely megrendítőbb, mélyebb lenne, mint a barátság. A szerelmesek, igen, még a szülők és gyermekek kapcsolatában is mennyi az önzés és a hiúság! Csak a barát nem önző, máskülönben nem barát. Nincs titkosabb és nemesebb ajándék az életben, mint a szűkszavú, megértő, türelmes és áldozatkész barátság. A barátság szolgálat, erős és komoly szolgálat, a legnagyobb emberi próba és szerep.”

Márai Sándor sorai ezek, melyet a kedvenc könyvemben, a Füveskönyvben olvastam. S mennyire igaza van! Erről tanúskodnak az óbecsei Sever Đurkić iskola tanulói is, mikor a barátjukról mesélnek: a hatodikos **Vajda Csongor, Rákos Tímea, Lasztovics Anett, Kovács Lídia, Kovács Barbara**, az ötödikes **Bukovics Kornélia, Kovács Ádám, Dávid Katalin, Lukács Lara** és **Urbán Hédi**.

Csongor már várta a tanévkezdést, hogy újra láthassa a barátját, Dávidot.

– Már elsős korunk óta barátokozunk – meséli –, és sok mindent megtanultam tőle. Ami a legfontosabb, ő tanított meg focizni. Itt, az iskolában játszunk. Nem szoktunk egymáshoz elmenni, mert nagyon messze lakunk egymástól. Egész nyáron nem láttuk egymást, s vártam is a szeptember 1-jét, hogy jöhessenek az iskolába.

Tímeának két barátnője van: Anna Réka és Anett.

– Minden második héten elmegyünk egymáshoz – mondja. – Jól szórakozunk hármában. Néha sétálni is szoktunk. Egy az érdeklődési körünk. Mivel Anett tud táncolni, hát megtanított engem is. Sokat szoktunk beszélgetni, viccelődni. Kis korunkban néha összevesztünk valamilyen apróságon, de most már nem. Mi igazi jó barátnők vagyunk.

Anett a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör modern táncsoportjának tagja, s elmondása szerint szerette volna mindkettőjüket megtanítani a latin-amerikai táncra.

– Mi már harmadikos korunk óta barátnők vagyunk – jelenti ki Anett –, s azt hiszem, sokáig fog tartani a barátságunk. Együtt szórakozunk, jókat nevetünk, viccelődünk. A nyáron eljártunk a medencére úszni. Annát is szerettem volna megtanítani táncolni, de őt csak a karate érdekli.

Lídia már elsős kora óta barátokozik Lúciával, így emlékezik azokra a napokra:

– Amikor első nap bementünk az osztályba – mondja –, ő mellém ült. Azóta elválaszthatatlanok vagyunk. A nyáron is sokszor találkoztunk, együtt mentünk a medencére. Nekünk is megegyezik az érdeklődési körünk. Mindketten nagyon szeretünk olvasni, s egymásnak szoktunk is ajánlani olvasnivalót. Mostanában minden hétvégén együtt vagyunk, néha sétálni is el szoktunk menni.

Barbara a Petőfi iskolába járt, de mivel az anyukája is valamikor severes volt, hát ő is átjött ebbe az iskolába.

– Nekem még mindig Horváth Eleonóra a legjobb barátnőm, még ha már nem is járunk egy iskolába. Ő is hatodikos. Eddig én is a Petőfibe jártam. A kedvenc színünk a rózsaszín. Futni is együtt szoktunk. Mivel Dreáról utazunk, így mindig szoktam foglalni neki helyet. A buszban is mindig együtt ülünk. Mindenki azt mondja, hogy mi igaz barátok vagyunk. Mivel ő nem veszi a Jó Pajtást, oda szoktam neki adni az enyémet, hogy elolvassa.

Kornélia barátnői: Urbán Hédi és Lukács Lara. Ők is jó barátnők. Az a legfontosabb, hogy titoktartók.

– Mindig elmondhatjuk egymásnak a titkainkat – meséli Kornélia –, mert tudjuk, hogy a barátnőnk nem adja tovább a titkunkat. Nekünk a lila a kedvenc színünk. Kitűnő tanulók vagyunk mindhárman, de ha valamit nem értünk, elmagyarázzuk egymásnak. A nyáron a Kátai-tanya táborába is együtt mentünk, meg persze, amikor hazajöttünk, a medencére is. Szerintem az az igazi barát, akire mindig lehet számítani. Megtörtént, ha nem volt valamelyikünknek pénze uzsonnára, és ilyenkor mindig kiségitettük egymást.

Ádámnak Galgó Misi a barátja, az idén egy osztályba kerültek.

– Eddig a Zdravko iskolába járt – halljuk Ádámtól –, s most jött át hozzánk. Igaz, mi már elsős korunk óta ismerjük egymást, és a hittanórán is találkozunk. Most, hogy egy osztályba járunk, segítünk egymásnak, amiben csak tudunk. Ha a házi feladatot akarjuk leellenőrizni, lefényképezzük, s üzenetben elküldjük egymásnak. A nyáron sokszor együtt mentünk a

medencére, sokat játszottunk. Hasonló az érdeklődési körünk is, mindketten szeretünk olvasni. Nekem ajánlotta az Egri csillagokat, mert ő már elolvasta, s nagyon tetszett neki. Most én olvasom.

Hédinek három jó barátnője van: Nelli, Noémi és Lara. Nekik is hasonló az érdeklődési körük.

– Együtt járunk a kultúrkörbe néptáncra, s mikor elmegyünk egymáshoz játszani, sokszor magyar népdalokat énekelünk, amelyeket a kultúrkörben tanultunk. Ha nincs jó idő, gyakran társasjátékozunk. A nyáron néha összevesztünk azon, hogy ki kivel üljön szeptembertől az iskolában. Ezt is megoldottuk: az egyik órán az egyikkel, másikon a másik barátnőmmel ülök – mesélte Hédi.

Katica tavaly jött Deáról ebbe az iskolába, és máris van új barátnője.

– Viola a barátnőm – újságolta. – Negyedikesek voltunk, mikor megismerkedtünk, akkor költöztem ugyanis Dreáról Óbecsére. Együtt jövünk az iskolába, meg sokat szoktunk játszani.

Mi is segítünk egymásnak, ha kell, és szeretünk olvasni. Én a vicceseket, Viola a varázslatos meséket. Általában Nellinél játszunk boltosdit, mivel neki van olyan játéka, kasszája. Tanárosdit is gyakran szoktunk játszani, hol én, hol valamelyikünk a tanár. Én már el is döntöttem: angoltanárni leszek – árulta el Lara.

Ismeritek a szólást: Madarat tolláról, embert barátjáról ismerni. Ám van még egy nagyon fontos üzenetű közmondás, jegyezzétek meg: Új barátért el ne hagyj a régit!

Aranyeső Kishegyesen

Mirnicz Zsuzsa és Németh István szövegei közül válogattak a versenyzők

Megtartották Kishegyesen az Aranyeső vers- és prózamondó versenyt. Rövid megszakításokkal ugyan, de több mint négy évtizede szervezik meg a kishegyesi Aranyesőt a Csépe-emléknapok keretében. Az idei vetélkedő témája Mirnicz Zsuzsának, a Jó Pajtás egykori főszerkesztőjének és Németh István írónak, Kishegyes szülőttének a prózája volt.

A Helyi Közösség, a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület és a Kishegyesi Könyvtár szervezésében megtartott vers- és prózamondó versenyen 18 versenyző indult. A zsűri tagjai, Krizsán Szilvia, Náray Éva és Basity Gréta a találó szövegválasztást, az évről évre javuló artikulációt és előadásmódot méltatták a megmérettetést követő értékelésen. Jövőre fiatal vajdasági költők versével nevezhetnek az általános iskolás tanulók – tudósított az eseményről a Vajdaság Ma hírportál.

A versenyen a legfiatalabbak csoportjában első helyezést ért el **Bácsi Virág**, második lett **Erdei Anna Dorka**, harmadik pedig **Vajda Noa Pálma**. Az 5-6. osztályosok közül első helyezést ért el **Vanka Réka**, másodikik **Végső Barbara**, míg harmadik helyezésben részesült **Pásztor Teodóra Viktória**. A 7-8.-os korcsoportban első **Molnár Anna**, második **Paulyuk Jenifer**, harmadik pedig **Bede Anett**.

A felvételt a kishegyesi könyvtártól kölcsönöztük.

Háromszáz iskolás Bezdánban

Az idén háromszáz tanuló számára kezdődött el az új tanév a bezdáni Testvériség-Egység Általános Iskolában. A felsősöket minden egyéb mellett meglepetés várta, a nyári szünet alatt ugyanis főljújtották a diákok illemhelyét. Ezenkívül azonban fehér táblákat, laptopot, kivetítőt, nyomtatót, fénymásológépet, sportszereket és egyebeket szerzett be az iskola vezetősége. Ezenkívül az iskola támogatásból honlapot működtet magyar és szerb nyelven, foglalkozásokat szervezett a nyáron, többek között tájékoztató túraversenyt, amely a navigációs és rádiólokátoros ismeretek gyakorlását szolgálta, meg sportversenyeket és kajakiskolát is tartottak. Közvetlenül a szeptemberi becsöngetés előtt zárult a német nyelvi táboruk. Az egyhetes foglalatosságra öt németországi nyelvtanár, valamint Szerbia egész területéről még tíz tanárnő érkezett, hogy német nyelvre oktassa a 35 résztvevőt.

fj

LELKIZZÜNK!

Az iskolai stressz

Hiszitek vagy sem, az iskolai stressz valamilyen szinten minden gyereket érint, hiszen egytől egyig teljesíteniük kell az elvárásokat. Nemzetközi felmérések szerint a gyerekek legalább ugyanannyit stresszelnek, mint a szülei. Az iskola a diákok legnagyobb stresszforrásai közé tartozik, de nem csak a szülőktől, illetve tanári asztal felől érkezik a nyomás, sok gyereknek a közösségen belül elfoglalt helye is szorongást okozhat.

A stressz a szervezet biológiai válasza az igénybevételre, a nehéz helyzetekre, minden olyan hatásra, amely váratlan és megterhelő a számunkra. Nem azonos a féltelennel vagy a szorongással, amelyek inkább a stressz lehetséges ismertetőjelei közé tartoznak. Az iskolai szorongás hátterében több ok állhat. A gyerekeknek ma jóval hosszabb időt kell az iskolában tölteniük, mint régebben, és többféle, iskolán belüli kihívással szembesülnek. A gyerekek nemcsak szellemileg, de fizikailag is kimerülnek a nulladik, a hetedik és a nyolcadik órákon. A tanulási feladatok az iskolán kívülre is elkísérik őket, a különórákról pedig még nem is tettem említést. Mindezek után pedig még nem is mindegy, hogy milyen a tanulók teljesítménye az iskolában. Korábbi írásomban volt szó teljesítményszorongásról. Az iskolában többféle módon kell teljesíteniük a diákoknak, tesztet írnak, szóban felelnek, kitartóan igyekeznek koncentrálni. Az iskolai stressz további oka, hogy a tanulóknak folyamatosan alkalmazkodniuk kell, nemcsak az otthoni elvárásokhoz, de a tanárok előírásaihoz is. Ha a szorongás a teljesítménytől, a megfelelés a szülő, pedagógusok elvárásainak mind nem lenne elég, akkor az iskolatársak között előfordulnak olyan gyerekek, akik további stresszforrást jelentenek a többiek számára, csúfolódással, bosszantással zaklatják ugyanis a többieket.

Mindezek után megállapíthatjuk, hogy minden iskoláskorú gyermek életében valamilyen szinten jelen van az iskolai stressz. Felmerül tehát a kérdés, hogy mit tehetnek a gyerekek egy-egy stresszes helyzetben? Olyan helyzetben, amikor teljesíteni kell, jusson eszetekbe, hogy a kötelezettségek felvállalása és a nehéz feladatok megoldása mind olyan dolgok, amelyek az egyéni fejlődésüket segítik elő! Találjátok ki egy biztató mondatot, amelyet halkán mormolhattok magatokban, amikor a helyzet stresszessé válik, például „*Felkészültem, megcsinálom!*”! Továbbá gondoljatok egy kellemes, nyugalommal teli élményre. Segít, ha becsukjátok a szemeket és magatok elé képzelitek a pillanatot, mintha ismét megtörténne. Eközben lassan lélegezzetek ki és be! Végezetül pedig érezzétek, ahogyan a stressz elszáll!

Kis Laura

Nolcvanhét évvel ezelőtt atyáink ezen a földrészen új nemzetet alapítottak, amely a Szabadságtól fogant, és abban a gondolatban jött létre, hogy minden ember egyenlő. Most pusztító polgárháborút vívunk, amely próbája annak, hogy fennmaradhat-e az a nemzet, amely így fogant és így jött létre. E háború döntő csataterén gyűltünk ma össze. Azért jöttünk ide, hogy ezen a harcmezőn felavassuk a végső nyugvóhelyét azoknak, akik ehelyt az életüket adták, hogy a nemzet tovább élhessen. Ezt kívánja a tisztesség és a jóérzés.” (Részlet Abraham Lincoln gettysburgi beszédéből.)

Minden háború és minden csata szörnyű, függetlenül attól, hogy kardokkal, íjakkal, tankokkal vagy repülőekkel vívják őket. Még szörnyűbb, ha a csatát ugyanazon nép vagy nemzet tagjai vívják egymás ellen. A polgárháborúk történetében kimagasló helyet foglal el az amerikai polgárháború (1861–1865.), amelyben több mint félmillió ember vesztette életét. A talán nemes célból indult összetűzés (a rabszolgaság megszüntetése) ahhoz vezetett, hogy amerikaiak ezrei harcoltak amerikaiak ezrei ellen, mint ádáz ellenfelek. A legnagyobb, legtöbb emberáldozatot követelő és egyben döntő ütközet 1863. július 1-jétől 3-áig tartott Gettysburgnál, Pennsylvania államban. A legendás csatát az északiak részéről a potomaci hadsereg, a déliek oldalán az észak-virginiai hadsereg vívta meg.

George Meade, az uniós seregek tábornoka

1863. kora nyarán a konföderáció, a déliek katonái ereje a csúcson volt. Robert Lee tábornok legfőbb vezetése három fontos tábornokból állt: James Longstreet, A. P. Hill és Richard S. Ewell. Magabiztosan a támadás taktikáját választották. A cél Harrisburg, Pennsylvania állam központja volt, innen már Washington, az unió fővárosa is elérhető lett volna.

A csata első reggelén, a déli erők Gettysburg közelében gyülekeztek. Lee terve az volt, hogy nem kezd meg a csatát, amíg megfelelő térségre nem helyezi katonáit. Parancsa ellenére a konföderációs seregek Hill vezetésével összecsaptak két uniós lovassági dandárral, amelyeknek élén John Buford tábornok állt. A kemény harcban 200 déli katona esett fogságba. Az uniósok segítségére közben erősítés is érkezett, Oliver Howard hadosztálya. A Seminary Ridge-nél kibontakozó csatában a déliek visszavonulásra kényszerítették az északiakat Cemetery Hill felé. Nagy előnye volt a déliek-

A történelem legnagyobb csatái

A gettysburgi ütközet

A gettysburgi ütközet

nek, hogy Lee, a legfőbb parancsnokuk a csata kezdetétől ott volt a helyszínen, míg Meade tábornok megérkezésére az uniós katonáknak várniuk kellett. A lassan érkező erősítés miatt az idő mindenféleképp az északiak számára dolgozott, és ezt jól tudta Robert Lee is. A csa-

gaslatot, a Little Round Topot. Késő estig véres csata folyt.

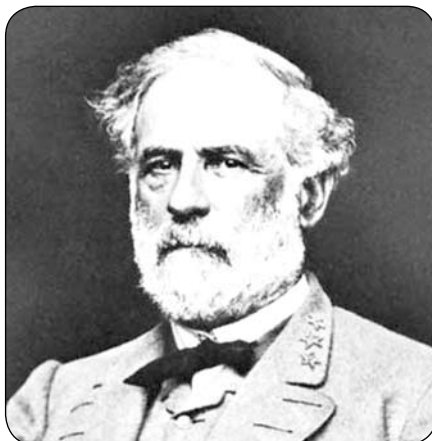
A harmadik, egyben döntő napon a déliek eredménytelen rohamokat indítottak, de Thomas Ruger és John Geary uniós tábornokok katonái sikeresen sorra visszaverték őket. Az előző nap harcai kimerítették a déli katonákat, így George Pickett konföderációs tábornok hadosztályán múlt a döntő támadás végrehajtása. Mindössze 15.000 katona állt rendelkezésére. Két órán keresztül lötték egymást a szembenálló felek. A konföderáció támadásba lendülő alakulatai végül a tűzben szétestek, a már létszámfőlényben lévő uniósoknak pedig sikerült körbefogni őket. Július 4-én a déliek megkezdték a visszavonulást.

A gettysburgi ütközetben három nap leforgása alatt a veszteségek száma mindkét oldalon óriási volt, összesen mintegy 50.000 katona nélkül maradtak a szembenálló felek. Ebből csaknem tízezer halott, harmincezer sebesülést szenvedett el, és még néhány ezer fogságba került vagy eltűnt.

Ez a csata fordulópontot jelentett a további eseményekben. A polgárháború még elhúzódott két évig, de innentől kezdve világossá vált, hogy a fellázadt déli konföderáció elvesztette a háborút, még ha kisebb létszámú katonái hősiiesen is harcoltak Gettysburgnál.

Abraham Lincoln amerikai elnök 1863. november 19-én beszédet tartott a csatában elesett katonák tiszteletére. A Gettysburg Address a történelem leghíresebb és legmeghatóbb beszédei közé tartozik.

Gyarmati Balázs történész

Robert Lee tábornok, a déliek főparancsnoka Gettysburgnál

tát talán könnyen eldönthette volna a déliek támadása, ez azonban elmaradt, s ma is vitatható, hogyan alakultak volna az események, ha bekövetkezett volna.

A következő napon, július 2-án ismét a déliek voltak a kezdeményezők. A seregek megkezdték a manővereiket, a tüzérség tüzet nyitott. Az uniós seregeknek sikerült elfoglalniuk egy stratégiai szempontból fontos ma-

A Spencer puska, amelyet az uniós lovas katonák használtak a polgárháborúban

Évfordulók nyomán

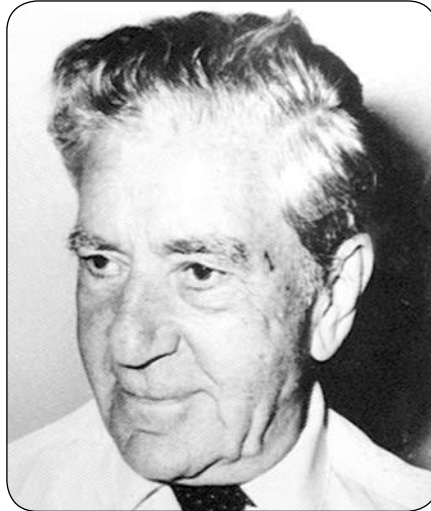
1975. október 1. – Yehudi Menuhin világhírű hegedűművész kezdeményezésére és javaslatára az UNESCO október 1-jét a **zene világnapjának** nyilvánította. Mindez 1975-ben történt, azóta a világ minden pontján ezen a napon különös figyelmet szentelnek annak a csodának, amelyet zenének hívunk.

1929. október 3. – I. Sándor a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság nevét **Jugoszláv Királyságra** változtatta. A balkáni államot megalapítása, 1918.12.01. óta Szerb–Horvát–Szlovén Királyságnak nevezték. I. Sándor király egy államcsíny révén növelte hatalmát, és „királyi diktatúrát” vezetett be, amely az erősebb nemzetiségpolitikai centralizációra irányult. Felfüggesztette az alkotmányt, megszüntette a sajtó- és gyülekezési szabadságot, feloszlatta az országgyűlést, mivel annak antidemokratikus működését zavarta az alkotmányos jogok mellett fellépő horvát nacionalisták obstrukciós politikája.

1991. október 4. – **Az állatok napja.** Assisi Szent Ferencnek, az állatok patrónusának emlékére ünneplik világszerte az állatok napját. Sok helyen, így Magyarországon is, ez alkalomból az állattartók felvonulásokat rendeznek, és magukkal viszik állataikat.

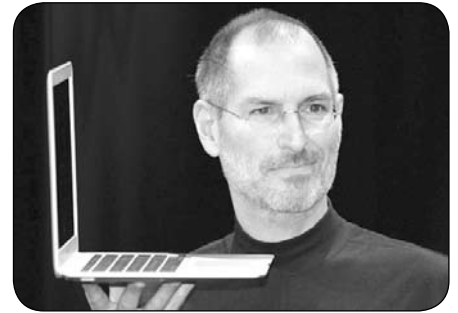

1992. október 4. – Washingtonban elhunyt **Bay Zoltán** fizikus, atomfizikus, aki a fénysebesség alapján újradefiniálta a métert. Bay a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett fizikából diplomát, foglalkoztatta az atomfizika és a radarcsillagászat is. 1936-tól a Tungsram Laboratóriumának munkatársaként több szabadalmat is bejegyeztetett. Az amerikai Nemzeti Szabványügyi Hivatalban többek között a fénysebességen alapuló egységes idő-hosszúság standard bevezetéséért harcolt. Végül 1983-ban Párizsban, a Súlyok és Mértékegységek Nemzetközi Konferenciáján elfogadták a definícióját, miszerint „A méter a fény által a vákuumban a másodperc $1/229792456$ -od része alatt megtett út hossza”.

1989. október 5. – **Raoul Wallenberg** emléknapja. A svéd diplomata – aki a II. világháború idején Magyarországon zsidókat mentett – 1945 januárjában tűnt el Budapesten, miután a szovjetek elhurcolták. Szovjet adatok szerint Wallenberg 1947-ben halt meg egy moszkvai börtönben.

2011. október 5. – Meghalt **Steve Jobs**, akinek a számítógépes egér és betűtípusok, valamint az érintőképernyős telefonok elterjedését köszönhetjük. Üzletember és feltaláló, akinek a saját meghatározása szerint a célja a könnyen kezelhető, funkcionális és elegáns

elektronikai termékek kifejlesztése. Egyéves kora előtt örökbe fogadta egy gazdag házaspár, Paul és Clara Jobs, és ők adták neki a Steven Paul Jobs nevet. Őket tekintette a valódi szülőknek. Az örökbefogadó Paul Jobs mérnök volt a városi elektronikai társaságnál, megadva ezzel a hátteret Steve jövőjéhez. A főiskolát hamar abbahagyta, hogy elektronikai karrierjét építse. A főiskolán elvégzett szépírási kurzus nélkül azonban a Macnek soha nem lettek volna változtatható betűképei vagy arányosan ritkított betűtípusai. 1976-ban Steve Wozniakkal és Ronald Wayne-nel közösen megalapította az Apple Computert. Sokan tartják a számítástechnika egyik úttörőjének, aki meglátta a lehetőséget a grafikus felhasználói felületben (GUI) és az egérben. Jobs irányítása alatt fejlesztette ki az Apple Computer a cég egyik fő termékét, az Apple Macintosh számítógépet. 1986-ban felvásárolta az animációs filmeket készítő Pixar Animation Studios-t, ettől fogva ő volt a cég elnök-vezérigazgatója. A Pixar munkája többek között a Toy Story – Játékháború és a Némó nyomában. 2006-ban a Pixar feletti tulajdonjogáért cserébe részvényeket kapott a Walt Disney Company-ben, ezzel ő lett a Disney legnagyobb egyéni részvényese. 2005-ben ő tartotta az amerikai Stanford egyetem diplomaosztó ünnepségén a beszédet. Összesen négy gyermeke született.

1849. október 6. – **Aradon** kivégezték a magyar honvédsereg 12 tábornokát és egy ezredesét. Az 1848/49-es szabadságharc végét jelentő világségi fegyverletétel után a császári haditörvényszék ítélete alapján végezték ki őket. A bukás után kerültek osztrák fogságba. A nemzeti vértanúk: **Aulich Lajos, Damjanich János, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Knézi Károly, Lahner György, Lázár Vilmos ezredes, Leiningen-Westerburg Károly, Nagysándor József, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác és Vécsey Károly.**

A „fázós” vízparton

A vízpartról már eltűntek a strandolók, a parton azonban a fák mind inkább sárga és rozsdabarna színekbe öltöznek. Az állóvizet most elsősorban madarak népesítik be, és ez mindaddig így marad, amíg a keményebb fagyok jégpáncélt nem vonnak a tó hol zöldesen, hol szürkén csillogó vizére. A legegyszerűbb távcsővel is sok látnivaló tárul a szemünk elé.

Reménykedve közelednek a hattyúk, mert megszokták, hogy az emberek kenyéradarabkákkal kedveskednek nekik. A nádas

mentén tőkés récék ringatóznak a vízen, beljebb kerce- és kontyos récecsapatokat, de ritkábban látható fajokat, például hegyi récéket, sarki és északi bűvárokat is megfigyelhetünk. Sirályok keringenek a víz felett, a nád között barkóscinegék motoznak, valahol izgatott ökörszem cserreg, a napsugaras szeptemberi-októberi délelőttökön még egy-egy kockás siklót is láthatunk a parti kövek között.

A békák és a gótek ilyenkor még vígan élnek, meleg napokon a kecskebékák akár

Hattyúk a bánáti Melencénél

meg is szólalnak, de rendszeresen brekegnek a zöld levelibékák is. Azután, ahogy hidegebbre fordul az idő, és az első fagyok is megjelennek, a kételtűek pihenni térnek. Legközelebb már csak tavasszal találkozunk velük.

A leeresztett halastavak iszappadjain dél felé tartó parti madarokat, cankókat, pólingokat, liléket és partfutókat fedezhetünk fel. A havasi partfutók kis csapatokban, szorosan összetartva repülnek vagy keresgélnek az iszapon. Rovarokkal és férgekkel táplálkoznak, de kevés növényi anyagot is fogyasztanak.

Sch. E.

Piroslábú cankó

Ez egy góte

Tudod-e?

A természet számos meglepetést tartogat az embernek. Íme néhány érdekesség, melyekről eddig bizonyosan nem hallottál.

A szarvasok szeretik a banánt.

A leghosszabban repülő csirke csupán 13 másodpercet volt a levegőben.

A rákok vére színtelen, de ahogy az oxigénnel keveredik, kéké válik.

A macskák életük 66%-át alvással töltik.

A medvéknek 42 foguk van.

A citrom több cukrot tartalmaz, mint az eper.

Az aranyhal látja az ultrabolya és infravörös fényeket.

A koalák csaknem 18 órát alsznak naponta.

A strucc agya kisebb, mint a szemé.

A szájfények nagy része tartalmaz halpikkelyt.

A kolibri az egyetlen madárfaj, amely tud hátrafelé repülni.

A szitakötőknek 6 lábuk van, de képtelenek járni.

A krokodil nem tudja mozgatni a nyelvét.

A répának 0% a zsirtartalma.

Ritka rémség: a tornádó

A legsebesebben örvénylő légköri jelenségek a gyönyörű, de félelmetes tornádók. Leggyakrabban Észak-Amerikában fordulnak elő, különösen a Mississippi medencéjében, az óriás síkságon a Kordillerák és Alleghany-hegység között. A legtöbbet szenvedő államok Alabama, Arkansas, Kansas, Iowa, Illinois, Indiana, Missouri. Az egészen északi államokat elkerüli ez a fenyegetés. A tornádó a leggyakrabban akkor képes kialakulni, amikor egy erős, mérsékelt övi ciklon örvénylik a síkság felett, és ennek délkeleti negyedében igen hideg légtömeg kerül az igen meleg fölé.

Persze tornádók előfordulnak másutt is, a Kárpát-medencében is jegyezték fel tornádó-eseteket, még ha jóval ritkábbak is, mint a „tornádók hazájában”. Ezek is hasonlóképpen alakulnak ki. Az alsó, jóval melegebb levegő felfelé emelkedve utat talál magának a felső,

hidegebb levegőn, a gyors emelkedés közben heves forgásba jön. Ez az erőteljes mozgás hozza az alsóbb légrétegeket is. Az igen erős örvénylés erős nyomáscsökkenést okoz a forgatag tengelyében, ezáltal lehűlést is, így a benne lévő addig láthatatlan pára kicsapódik. A felhők alján lassanként egy lenyúló, úgynevezett „felhőzsák” jelenik meg, egyre lejjebb, lejjebb érve. A leginkább az elefánt ormányához hasonlító lefelé vékonyodó tölcser sokszor nem éri el a földfelszínt, ezt a jelenséget tubának hívjuk. Sokan ennek láttán is tornádót kiáltanak, miközben például a háztetők takarásában nem is látható, hogy a tölcser nem éri el a talajt. Ilyenkor kártétel nélkül elvonul. Amikor azonban eléri a Föld felszínét, nincs kiemelkedő tárgy, ami ellent tudna neki állni, olyan, mint egy pergőfűrő.

Magasugró krokodil

Elkészítő felvételt készített Észak-Ausztráliában a legújabb megbízatása során Trevor Frost, a National Geographic fotósa. A videón az látható, hogy Frost és a munkatársai egy jókora húsdarabot lógatnak egy bordás krokodil fölé, a hüllő pedig mindent megtesz azért, hogy meg is szerezzé a finom falatokat. A krokodil a farka erejét felhasználva elképesztően magasra emelkedik ki a vízből.

A bordás krokodil a legveszélyesebb krokodilok közé tartozik, és a legnagyobbra is nő, átlagos hossza 3,5–5 méter, de egyes hím példányok a 6 métert és az 1000 kilogrammot is meghaladhatják. Mivel kiváló úszó, messzire kimerészkedik a nyílt tengerre is. Ezzel egyedülálló a krokodilok között. Látták már egyedeit 1000 kilométeres távolságban a szárazföldtől, kint a nyílt tengeren is. Szervezete hatékonyan tudja kiválasztani a felesleges mennyiségű sót, ezért tud megélni a tengerekben is, bár nem ez a legkedveltebb élőhelye. Eredetileg a folyótorkolatok vidékén és a partvidéki mangrovemocsarakban él. Többnyire

a tengerpartok kevert jellegű, úgynevezett brakkvizében él, de kedveli az édesvizet is, a nagyobb folyókban a partoktól több kilométeres távolságban is megél, és előfordul az édesvízi tavakban és mocsarakban is. Hatalmas elterjedési területen több krokodilfaj is él, de ez a faj dominánsnak számít mindenütt, ahol előfordul.

A kifejlett egyedek szinte mindenre rátámadnak, amit meg tudnak enni. Nagyobb méretű emlősöket is elejthetnek. A bordás krokodil az egyetlen ragadozó Ausztráliában, amelyik elejti a betelepített és elvadult nagyobb testű emlősállatokat is, ezáltal valamennyire szabályozni tudja azok populációját. Ha nem jut elegendő táplálékhoz, a hüllők többségéhez hasonlóan sokáig kibírja az éhezést. Ilyenkor a testében és a farkában elraktározott zsírkészleteit éli fel. A nagyobb egyedek akár egy egész évig kibírják táplálkozás nélkül.

A kaméleon, amely nem akar a világra jönni

A kicsi hüllőnek még nem tűnt fel, hogy már nem a tojásban van. A bébi kaméleon alig pár másodperce bújt ki a tojásból, de még nem érdeklődik az őt körülvevő világ iránt. Inkább csak összegömbölyödve fekszik tovább, ahogy a biztonságot nyújtó tojásában is tette. A kaméleontenyésztő elmondta, hogy a kis hüllőnek segíteni kellett, hogy kitörjön, mert nem volt hajlandó magától kibújni, pedig az ideje már elérkezett. Így viszont betekintést nyerhettünk abba, hogy hogyan is pihen egy hüllő a tojásában.

ÁLLATKIRAKAT

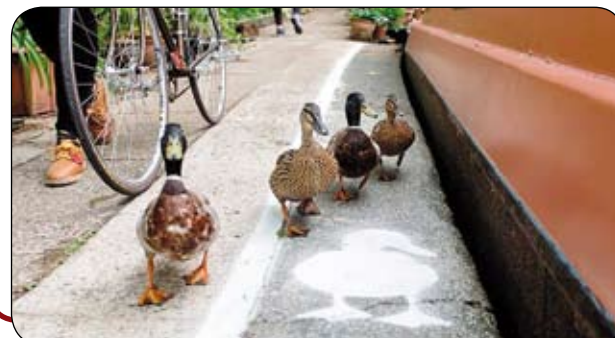
Egy hétig őrizte bajba jutott barátját a hűséges kutya

Phoebe és Tillie elválaszthatatlan barátok, mindent együtt csinálnak, és megesik, hogy olykor-olykor elcsavarognak a washingtoni Vashon Islanden lévő otthonukból. Nemrég is ez történt, a két kutya azonban nem tért haza a felfedezőútrjáról, és a gazdjuk hiába kereste őket. A férfi ezért a Vashon Island Pet Protectors nevű állatvédő szervezet segítségét kérte a kutyái megtalálásához. A szervezet azonnal keresni kezdte az eltűnt kutyákat, de több nap után sem leltek rájuk. Végül egy hét után egy helyi farmer értesítette őket, hogy látott a birtokán egy vörös kutyát.

A szervezet munkatársai a helyszínre siettek, ahol a fák között meglátták Tillie-t, aki mozdulatlanul ült egy ciszterna mellett. „Először azt gondoltuk, hogy az elvesztett barátját gyászolja így” – mondta Amy Carey, a szervezet szóvivője. „Tillie azonban nem gyászolt, csak vigyázott pórul járt barátjára, aki képtelen volt kimászni a ciszternából, amelybe napokkal korábban esett bele.” Az állatvédők a két kutyáról képeket is készítettek, amelyeket feltöltöttek a Facebook-oldalukra. A fotókat rengetegen megosztották, nagyon sok embert meghatott a hűséges barátok története.

Totyogósávit kaptak a kacsák Angliában

Angliában egy egészen egyedi innovatív ötlettel álltak elő az állatvédők. Londonban, Birminghamben és Manchesterben is külön útrészt kaptak a kacsák a vízi utak mentén. Az ötlet kezdeményezői fel akarták hívni a figyelmet arra, hogy nemcsak az embereknek van joguk biztonságosan közlekedni, hanem a kacsáknak is. A kacsasáv az egész Canal folyó városi részét követi. A kacsák ezentúl teljes biztonságban közlekedhetnek a turisták és a lakosok közvetlen közelében, de még ha az állatok szabálytalanul haladnak is, legalább az embereket figyelmeztetik arra, hogy lassítsanak és figyeljenek.

RÜGYFAKADÁS

Ha visszagondolok a nyárra

Most, hogy újra itt az iskola, örömmel gondolok vissza a nyárra, mert nagyon jól telt el. A tanévzáró tökéletes nyárnyitónak bizonyult. Később jött a hagyományosan megtartott The Grain Game angol tábor. Az is jól múlt el, mert voltunk fürdeni és fagyaltozni is. A családdal is fürödtünk még a nyár folyamán. Hamarosan következett az ukulele-tábor, amelyet a Sowel család tartott.

Aztán egy esküvőre is hivatalosak voltunk. Egy hétre Romániába is ellátogattunk. Ott golfoztunk, fürdőztünk, megnéztünk egy cseppkőbarlangot is, és sok más helyen is megfordultunk.

A testvérem ikrei is voltak nálunk egy egész hétre. Nagyon örültem, hogy ennyit babázhattam, bár azóta messziről kiszagolom a pisis pelenkát. A nyarat egy nagy csobbanással zártuk, a tanévet fagyalattal kezdtük. Az idei nyár volt az eddigi legjobb, és remélem, jövőre még jobb lesz.

Nyúl Kata, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Nyár

Elmúlt a nyár,
Kár, hogy vége már.
Fürdés, barnulás,
Ez egy jó szórakozás.

Tenger, napsütés,
Egy kis jégkrém, s fürdés.
Pálmafák és kavicsok,
Köztük én is ott vagyok.

Bacsik Réka, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Szünet

A nyári szünet nagyon jó,
Ezért szereti minden lurkó.
Az egész csak szórakozás,
És nincs semmi tanulás.

De egyszer minden jónak vége van,
És újra itt az iskola.
Most már viszont örülünk,
Hogy sok ismerős arcra tekinthetünk.

Oláh Dávid, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

A legemlékezetesebb élmény

Az volt a legjobb élményem, amikor Horvátországban elmentünk egy hajókirándulásra.

A hajókiránduláson rengeteg szép és nagy hegyet láttunk. Amikor lenéztem a hajóról, láttam, hogy a víz pezsgett a hajó nyomában. Megérkezésünkkor nagyon szomorú voltam, hogy le kell szállnom a hajóról. Gyönyörű volt. Egyszer csak elszörnyedve hallottam, hogy valaki felgyújtotta az erdőt. Bementünk a városba, és nem volt sehol. Amikor visszamentünk a faluba, apa kiszállt az autóból egy kávézó elé. Visszafelé már egy emberrel érkezett, aki elvezetett minket egy szép, de kicsi házba, ahol egy hétig laktunk. Az igazat megvallva nem is voltunk sokat a lakhelyünkön, mert a vízben voltunk szinte állandóan. A víz gyönyörű türkizkék volt, és annyira átlátszó, hogy még azokat a kicsi halcskákat is láttuk. De voltak ám szép, nagy halak is. Amikor apuval ennél sokkal mélyebbre buktunk a víz alá, akkor fogtunk egy tengeri sünt és három halat, amelyeket haza is hoztunk.

Nagyon élveztem a nyaralást, de akkor is az volt a legjobb, hogy együtt voltam a családommal.

Gortva József, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

A szüneted legszebb napja

A nyarat a Kátai-tanyán töltöttem.

Nekem ott nagyon tetszett. Minden nap nyolckor kellett kelni, azután reggeliztünk, és jöhetett az én kedvenc részem, a kézműves foglalkozás. Sok mindent csináltunk, például blúzt festettünk, karkötőt fűztünk, faragtunk és gyertyát öntöttünk. Érdekes dolog volt még az egyhetes röplabdátáborban is. Minden délelőtt és délután edzettünk. Válogatott edzők foglalkoztak velünk. Az edzések tartalmaztak futást, lépcsőzést és úszást is. Jókat szórakoztunk.

A nyaram élményteli volt és eseménydús volt. Most elkezdődött az iskola, és csak a szép emlékek maradtak a nyárból.

Szabó Mercédesz Anna, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Itt van az ősz, itt van újra...

Itt van az ősz, itt van újra...
Piros, narancs, zöld és sárga,
Rengeteg szín sokasága.
Nincs e szépségnek semmi párja.

Hull a levél a fákról,
Hullik az, bizony, minden ágról.
Hullanak a színek, ez egy csoda!
Otthon készül a vacsora.

Ropog a levél a lábam alatt,
A lucskos avar a cipőmre ragad.
Sáros lettem, de nem bánom.
S leszállt a köd – Jaj, nem látok!
Tiszta víz lett a kabátom!

Hol vannak a verebek, fecskék, gólyák?
Ki hozza a kisöcsémet nekem,
Ha mindegyikük Afrikába megyen?

Hideg van, a szél is fúj,
Nem látom a napot,
Köpenyként borongós felhők
Takarják el azt a nagy csillagot.

Nézz oda, talán kész a vacsora?
Asztalhoz ballagok, nem vigyáztam a sárral,
Megcsúsztam, s elestem a tállal,
De édesanyám segítő keze maga volt a csoda!

Hajagos Norbert, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Alföldi Ábel, 5. osztály, Torontálvásárhely

Önéletrajz

2000. június 16-án láttam meg a napvilágot, délelőtt 10 óra 20 perckor. Születésem helyszíne a csodálatos Szabadka, amely azóta is emlékeim meleg oázisát jelenti. Édesanyám Illés Hajnalka, édesapám Illés József. Még iskolakezdésem évében különváltak útjaik, úgyhogy édesanyám védő karjai neveltek fel.

Az általános iskolát Szabadkán végeztem el, a híres Ivan Goran Kovačić iskola ódon falai között. Tanító nénim, Alijevity Csilla meleg szeretete és később osztályfőnököm óvo tekintete kísért végig. Osztálytársaimról is szinte csak szép emlékeim maradtak. Az általános iskola elvégzése után a szabadkai Svetozar Marković Gimnáziumba, társadalomtudományi szakra iratkoztam be. Megtiszteltetés volt oda járni, ahol réges-régen a híres Kosztolányi is tanult. Már akkor tudtam, mi a célom. Jogász szerettem volna lenni, az igazság harcosa, a törvények és előírások ismerője és betartója. Mindig is kifinomult igazságérzetem volt, és felnőttként most, 2030-ban már teljesen biztos vagyok abban, hogy rendkívül nemes hivatást választottam, hálával tartozom édesanyámnak és nevelőimnek, oktatóimnak, akiktől megkaptam a megfelelő támogatást a pályaválasztás nehéz éveiben. Gimnáziumi éveim után Szegedre vitt az utam. A bejutás az Állam- és Jogtudományi Karra nagyon kemény munka volt, az egyetemi évek is, de hatalmas áldásként éltem meg azt a sok-sok tudás megszerzését. Számtalan kihívás elé állítottak azok az évek, és büszke vagyok minden sikeremre és sikertelenségemre, mert mindkettő egyaránt motivált. Külföldi továbbképzéseken vehettem részt, a nyelvvizsgáimmal is sikeresen haladtam, és egyre inkább élveztem a jog világát. Egyik kiváló tanárom már az egyetemi éveim alatt felfigyelt rám, és nagy hálával tartozom neki, mert sorsdöntő kérdésekben bölcsességével és határozottságával nagy támaszom volt. Doktori képzéssel is idejében végeztem. Ügyvédi praxist indítottam, és akkoriban találomra párára is.

Harmincévesen most csak annyit mondhatok: leginkább a Jóistennek tartozom hálával, hogy ez idáig mindig erőt adott mindenhez. És Édesanyámnak, aki szinte erején felül végig mellettem állt és segített. Remélem, egy évtizeddel később újabb tartalmakkal bővíthetem a már eddig is színes önéletrajzomat.

Illés László, 8. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

**Bíró Bettina,
1. osztály,
Bácsfeketehegy**

RÜGYFAKADÁS

Egy szokatlanul unalmas nap

Találó cím. A nyári szünet valóban unalmasan telt el.

Mást sem csináltam egész nyáron csak azt hallgattam: „Adjá’ szörpöt!” Én már szinte rutinosan jegyeztem meg: „Kérek, és nem adjá!” Az utóbbi szónál előkelő grimaszba is vágtam magam, mire ő nyelvét öltötte. Valójában nagyon aranyos volt, ahogy a kis nyelvét kidugta a karattyolós szájából. Nem tudtam mást tenni, mint hogy minden nyelvnyújtás után büszkén megpusztiljam, gondolván „az én tanítványom”. Akiről eddig szó volt valójában a testvérem, aki mindössze két éves. Egész nyáron nem volt nyugtom tőle. Csak délután két órától, akkor meg már semmihez sem volt kedvem a fárasztó délelőtt után. Mindent összeszámolva, beszorozva és összeadva így teltek a napjaim: reggel 8-kor felkeltem, elvégeztem a reggeli teendőimet, felöltöttem a húgomat, elindítottam a nem épp nekem kitalált, inkább neki való rajzfilmet, kimentem a konyhába elmosni a két csészét, amelyet anya és Tibi hagytak kora reggel ott az asztalon. Szörpöt öntöttem az üvegbe, amelyről Micimackó vigyorgott vissza rám. Elandalogtunk a boltba, ott fogócskáltunk a polcok sorai között, hazaandalogtunk, megtettük a nem létező reggelizés és ebéd közötti étkezést, szörpöt öntöttem az üvegbe, elmostam a tányérokat, késeket, csészéket. Ezek után tejet öntöttem a nagyobb üvegbe, felmelegítettem, odaadtam neki, a kiságyba tettem, és végre kész volt az aznapi „munkanapom”. Délután rendszerint nem mentem sehova, mert nem volt kedvem. Háromszor voltam a strandon, és egyszer három napra a topolyai tavon táboroztunk a családommal.

Ennyiből állt a nyári szünet. Többet nem fogom hagyni, hogy így teljen a szünetem!

Csikós Emese, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Újból az iskolában

Újból az iskolában lenni? El sem tudom gondolni. Hiszen elszoktam a padtól, a széktől, valahogy otthon kényelmesebb volt.

Akkor térjünk át a 7. osztályra! Igazából egyáltalán nem vártam az iskolát, ellenben az osztálytársaimat már hiányoltam. Ahhoz, hogy a társaimat lássam, iskolakezdés is kell. Egy kicsikét félek a 7. osztálytól, mert azt mondták, hogy nehéz. Igazuk is lett. Egy új tantárgy is beköszöntött, nem más, mint a kémia. Első benyomás alapján a kémia nem olyan vészes, de a továbbiakban biztos, hogy nehezebb lesz. Még arra is rá szeretnék térni, hogy új tanárok is vannak: az angoltanárnő, a fizikatanár, a zenetanárnő. Már nem is tudom, melyik tanár mit tanít. A jóról is beszélni szeretnék. Vannak jó tantárgyak is. Az első a torna, igaz, abban is van tanulnivaló, de még mindig jobb, mint a többi tantárgy.

Hát igen, újból az iskolában vagyok. Csak kapkodom a fejem a sok új dolog miatt. Egy dolog biztos: a szünetek miatt még mindig megéri bejárni az iskolába.

Kolompár Emese, 7. osztály, Arany János iskola, Orom

A nyár egyik legszebb napja

Augusztus nálunk mindig a nyaralásról szól, a tengerről, a gyönyörű tájról, amelyet közben felfedezünk.

Az idén is elutazhatunk Görögország egyik félszigetére, egy Nikiti nevű városba. Homokos, kavicsos strand, kristálytisza víz jellemzi. Rengeteget búvárokodtunk, kagylókat, rákokat szedtünk. Egyik nap hajókiránduláson vettünk részt. Nagyon szép volt, egy lagúnában szebbnél szebb halakkal úszkáltunk.

Nagyon jól éreztük magunkat, remélem, jövőre is lesz lehetőségünk rá, hogy elmenjünk nyaralni, és szép élményeket szerezzünk.

Király Heidi, 6. osztály, Arany János iskola, Orom

Volt egy nyár... (riport)

A tanítás első napján vidáman mesélgettük egymásnak a nyári élményeinket. Én a padtársamnak tettem fel néhány kérdést. Halljuk Vajda Livia beszámolóját.

- Hol jártál a vakáción?
  - Rengeteg élménnyel gazdagodtam. Táboroztam Újvidéken és Muzslyán, Gyulán nyaraltam, meglátogattam a rokonokat, a muzslyai barátnőmmel töltöttünk egy-egy hetet egymásnál.
  - Hogy tetszett a falunap?
  - Juj, ez volt az eddigi legjobb, ráadásul még Laura is eljött, szóval szuper volt. Nagyot buliztunk a Nagy Ferő-koncerten, képünk is van az X-Faktor mentorával.
  - Vártad már a Gion-tábort?
  - Ez volt a második olvasási táborom. Tudtam, hogy szeretni fogom, mivel az olvasásról és tanulásról, a magyar nyelvtanról szól.
  - Milyen volt öt napot Muzslyán tölteni a barátnődnél?
  - Nagyon szeretek Muzslyán, jól megvoltunk, a kedvencem volt, amikor városba mentünk vásárolni.
  - Hogy telt a logikai tábor?
  - Tanulással. Sok új okos dolgot tanultam, köztük a Quarto és a Pentomino. Kedvencem a Logi-story volt.
  - Milyen volt a gyulai nyaralás?
  - Nagyon szeretek Magyarországra utazni. Gyula gyönyörű város, láttam a gyulai várat, de az egészben a legjobb a Várfürdő. Augusztus 20-án nagy ünnepség volt. Kenyérszentelés, kirakodóvásár, tűzijáték. Végre lovagolhattam is, mivel lovas bemutatót tartottak a hortobágyiak. Remélem, hogy még látni fogom a híres gyulai várat.
- Megköszöntem Livia válaszait, majd én is elmeséltem neki a saját nyaram történeteit.

Megyeri Milica, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye

Kirándulás

Meleg tavaszi reggelre ébredtem. Már érezni lehetett, hogy a nyár az ajtóban toporog.

Hét óra az iskola udvara megtelt vidám és izgatott gyerekekkel. A nap ronthatatlan volt, ugyanis kétnapos kirándulás előtt álltunk. A Kátai-tanyára látogattunk el. Több autóval és egy kisebb kombival indultunk az útra. Belesüppedtem kényelmesen ülésembe, és kicsit álmosan, de annál nagyobb örömmel élveztem az ablakon beáradó májusi napfényt. Az út ideje alatt beszélgettem a barátnőmmel, és így egy szempillantás alatt odaértünk. Kedves, középkorú néni fogadott bennünket:

– Szervusztok, gyerekek! Üdvözöllek titeket a Kátai-tanyán, ahol sosem fogtok unatkozni!

A szobáinkba vezetett bennünket, ott lepakoltunk, és kicsit pihentünk. Ezután reggelizni mentünk. A tanító néni régi stílusú ebédlőbe vezette az osztályt. A régies és a finom narancslé elfogyasztását követően a játszótérre indultunk. Sokat hintáztunk, fogócskáztunk, bújócskáztunk, és eközben nagyon jól szórakoztunk. Később az állatokat néztük meg. A környéken fogattal sétakocsikáztunk, ezalatt pedig vidám dalokat énekeltünk. A samaragolást is kipróbálhattuk, majd megismerkedtünk két barátságos csacsival. Elérkezett az ebéd ideje. A menü húsleves és spagetti volt. A főételt elfogyasztva a szobáinkba siettünk. Az ágyra lehuppantunk, és kártyázással töltöttük az időt. A délután még korántsem ért véget. Lovagoltunk és újra elmentünk játszani. Készülődni kezdtünk a tűz meggyújtásához. A virsli és szalonát jóízűen elmajszolva a táncházba készültünk. Sok ismeretlen lépést sajátítottunk el. Itt volt a takaródó ideje, az osztályt nem kellett kényeszeríteni, anélkül is hamar álom jött a szemünkre. Másnap szomorúan, de élményekkel teli indultunk haza a gyönyörű kirándulóhelyről.

Élgedett és boldog vagyok, hogy ilyen emlékezetes kiránduláson vettünk részt az osztályommal.

Véber Amarilla, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Mai számunk alapján senki sem foghatja ránk, hogy változatosak vagyunk, legalábbis itt, a Rügyfakadás rovatban. Nyári élményeitek és az őszi iskolakezdést taglaló fogalmazásaitok közül válogattunk. Így is nagyon sok jó munka kimaradt, amit igazán sajnálok, de talán a jövő heti számba még néhány bekerülhet közülük, hiszen később időszerűségüket veszítik.

A héten a **palicsi Miroslav Antić iskolából** versküldemény érkezett, a **pacséri Moša Pijade iskola** felsősei pedig szünidei élményeiket foglalták össze. Többen e-mailben jelentkeznek, köszönjük a tanárnőknek a fáradozást.

Irodalmi alkotásaitok mellett rajzaitokra továbbra is számítottunk!

Nagy Magdolna

Beszélggettünk séta közben

A barátommal sétálni indultunk egy vasárnap délután. Nem volt meghatározott célunk, így csak mentünk és beszélgettünk.

Véleményt cseréltünk az iskoláról, erről-arról, a téma végül a foci lett. Nem szeretek focizni, és a barátom már akkor sem tudta felfogni, és ma sem, hogy fiú létemre utálok a focit.

- Mondd, Balázs, te miért nem szeretsz focizni? – kérdi a barátom.
- Egyszerűen csak nem szeretek – válaszoltam.
- Focizni pedig jó dolog. Én nagyon szeretem ezt a sportot – mondta.

Mivel most így belemelegedtünk a témába, elmeséltem a haveromnak, hogy miért is nem szeretek focizni.

– A foci egy durva játék, össze-vissza rugdossák a labdát, egymás bokájába rúgnak. Hát, haver, én ebből nem kérek!

A haverom arca komolyabb lett, és egy kis idő után így szólt:

– Valóban nem egy selyemsport, az igaz, én részben meg is értelek, de...

- De, mi?
- Ez olyan fiús játék.
- A többi nem? – kérdeztem.

Úgy elbeszélgettünk, hogy nem is vettük észre, milyen messzire mentünk, és hogy ideje lenne visszafordulni.

Szabó Balázs, 7. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Udvardi Laura, 8. osztály

Erdei multság

A medve nagyon unatkozott. Végül is elhatározta, hogy összehívja az állatokat egy kis multságra. Fel is kerekedett tüstént, s elment a farkashoz.

– Azt gondoltam, farkas koma, jó lenne egy kis multságot rendezni, nagyon unalmas így az élet.

– Nem bánom – felelte a farkas –, csak egy baj van: a multságon enni is szoktak, de kinek van annyi ennivalója, hogy egy egész vendégseregnek elég legyen? Hiszen magunknak is alig van valami harapnivalónk.

– Ez igaz – bólogatott szomorúan a medve, de nemsokára felvidult, mert nagyszerű ötlete támadt. – Mindenki hozzon magával ennivalót! – kiáltotta örömmel. – Akkor aztán olyan vendégasztalt terítünk, hogy aki meglátja, táncolni kezd örömben.

Tetszett a dolog a farkasnak is.

Rögtön munkához láttak, megírták a meghívókat, s másnap reggel kiakasztották a fákra:

MEDVÉÉKNÉL HOLNAP NAGY VIGASSÁG LESZEN, AKI NÉGY LÁBON JÁR, AZ MINDMIND OTT LEGYEN! ELEMŐZSIÁT IS HOZZON TARISZNYÁBA, MERT SZEGÉNY A MEDVE, ÜRES A KAMRÁJA!

Fél nap se telt bele, olyan sürgés-forgás kerekedett az erdőben, amilyen még soha nem volt. Még a faluban is híre futott a nagy eseménynek. A kutyák is arról ugattak, a macskák is arról miájkoltak. A madarak pedig így beszélgettek a fákon:

– Ezek a négylábúak se férnek a bőrükbe!

Végre elérkezett az erdei multság napja. Elsőnek a farkas állított be a medve barlangjába:

– Szerencsés jó napot, sok-sok jó falatot! – mondta, és egy fél bárányt tett az asztalra.

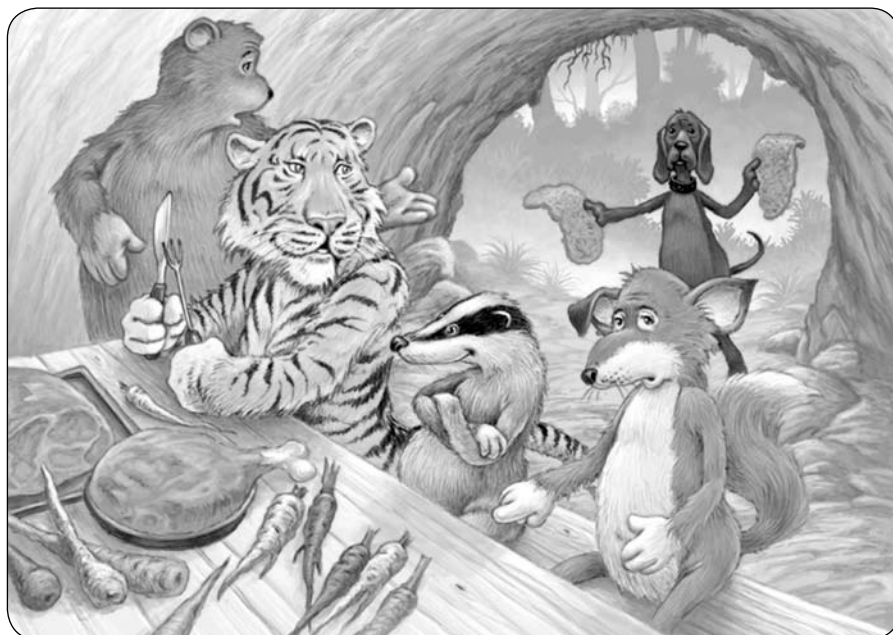
Nem késtek sokáig a többiek se. Jöttek egymás után: a róka, a borz, a tigris, még az oroszlán is eljött. A róka két tyúkot, a tigris egy óriási darab húst, az oroszlán három zebracombot hozott. Még a nyúl is eljött. Félénken lépett a medve barlangjába, de az oroszlán rögtön megnyugtatta:

– Amíg tart ez az ünnepség, szent lesz köztünk a békesség!

A többiek is mind helyeseltek, s a nyúl most már félelem nélkül tett az asztalra egy zöld levelű káposztafejet.

Nem lehetett ott panaszkodni, volt ott ennivaló bőven. A medve még egy csomó édesgyökeret tett az asztalra, és így szólt vendégeihez:

– Asztalhoz, barátaim!

De ebben a pillanatban egy kutya lépett a barlangba. Két nagy szelet rántott húst hozott a szájában, amit – mi tagadás – a gazdasszonya lakásából lopott el.

– Bár hármat hozhattam volna! – sóhajtott, mikor a medve a kutya ajándékát is az asztalra tette.

Mindnyájan asztalhoz ültek. A medve osztotta szét az ennivalókat úgy, hogy mindenkinek jusson mindenkiből.

Köpködött is a tigris meg a farkas, mikor beleharaptak a káposztába, és szidták a medvét, mikor megkóstolták az édesgyökeret. Hanem aztán, mikor a rántott húsról került sor, akkor még az oroszlán is felkiáltott:

– Ilyen finomat se ettem még soha életemben!

Sajnos mindegyiküknek csak egy falat jutott belőle. Faggatták is a kutyát, miféle hús ez a soha nem ízelt, finom eledel.

– Nagy sora van annak – felelte a kutya. – Ez nem az állatok, hanem az emberek eledele: ők minden ételt megsütnek, megfőznek!

– Főzünk akkor mi is! – kiáltotta az oroszlán, utána a róka, a farkas s az egész vendégsereg.

Egyszerre körülfogták a kutyát, magyarázza el nekik, hogy s mint kell azt csinálni.

A kutya a fülét vakargatta:

– Hát... hát... még én se főztem. De tegyettek csak egy fazékba az ennivalót, s rakjatok tüzet, úgy szokták az emberek is.

A medve és a farkas szaladtak rózsét szedni. A nyúl kuktának öltözött, az oroszlán fehér köpenyt kötött maga elé, s honnan,

honnan nem, egy fehér sipka is akadt, amit a fejébe nyomott. A medve meg a farkas hozta is a sok rózsét, s egy perc múlva akkora tűz lobogott, hogy öröm volt nézni.

Rátettek egy fazekat a tűzre. A nyúl fogta a fazék egyik fülét, az oroszlán a másikat, a medve meg dobálta a fazékba a főznivalókat.

– Egy őzcombol!

– Éljen! – kiáltotta az oroszlán, a tigris meg a farkas.

– Egy édesgyöker!

– Azt nem! – kiabálta az oroszlán, tigris, farkas meg a róka.

– Dehogynem! – méltatlankodott a medve és a nyuszi.

Támadt is akkora tülekedés, hogy majdnem felborították a fazekat, de a medvének mégis sikerült behajjantania az édesgyökeret az őzcombol mellé. Egymás után dobálta aztán a tyúkot, zebracombot, káposztafejet, a többiek pedig egyre kiabáltak:

– Dobd ki az édesgyökeret!

– Ki a káposztával!

– Kidobod már azt a zöldséget?!

– Dehogynem! – kiáltotta a medve.

Erre mindnyájan nekiestek: csih-puhi erre is, arra is. Az oroszlán a zebracombokat, a róka a tyúkjait, a farkas a bárányt akarta visszakotorni a fazékból.

Volt ott verekedés, volt ott dulakodás. Felfordult a fazék, a sok drága ennivaló mind a tűzbe esett, s oda is égett. Így aztán nem tanult meg főzni sem az oroszlán, sem a medve, sem a farkas...

Zelk Zoltán

A BÉKEBÍRÓ

Wyatt Berry Stapp Earp – ismertebb nevén Wyatt Earp (1848–1929), amerikai békebíró, bölényvadász, farmer, vállalkozó volt. Fivérei Virgil és Morgan Earp, mindketten ugyancsak ismert vadnyugati békebírók. Legendás barátja Doc Holliday (John Henry „Doc” Holliday, 1851–1887), a tüdőbeteg orvos és revolverhős.

Belekóstolt a bölényvadászatba, vezetett postakocsit, az 1848. március 19-én született Wyatt Earp nevére mégis legendás vadnyugati seriffként emlékszik az utókor.

Gyerekkorát Iowában és Illinois-ban töltötte. Mikor kitört a polgárháború, többször is idősebb fivérei után akart szökni, de a kalandok kora csak 1864-ben jött el számára, amikor a család nyugat felé vette az irányt. Wyatt vezetett postakocsit, pontozóbíró volt bokszmeccseken, és persze a szerencsejátékba is beleártotta magát. A törvény képviselőjeként először „rendőr” volt Lamar városában, de miután a felesége a házasságkötést követően pár hónappal meghalt, kisiklott az élete. Többször meggyűlt a baja a törvénnyel, sikkasztással vádolták, évekre elűnt s csak 1874-ben bukkant fel újra a kansasi Wichitában.

Wichita a legkevésbé sem volt nyugodt város, a Texas felé utazó marhakereskedők és szerencselovagok itt pihentek meg, és vetették bele magukat az italba és a kártyába. Wyatt Earp a város békebírójának dolgozva több körözött lótolvajt és vonatrablót is elkapott, a hírneve nőttön-nőtt. Kínos helyzetbe csak egyszer ke-

rült, amikor a székén hintázva a revolvere kiesett pisztolytáskájából, és a kabátját átlöve elsült. Népszerűségén felbuzdulva indulni akart a választáson, amit a hivatalban lévő rendőrbíró nem vett jó néven, a nézeteltérés végül ökölharcba torkollott. A városi tanács Earp ellen fordult, így ő fivéreivel továbbállt Dodge Citybe.

A Wichitánál semmivel sem nyugodtabb Dodge Cityben már a békebíró helyettesének nevezték ki, itt lett barátja Doc Holliday is. Earp 1878-ban otthagya Dodge Cityt és Új-Mexikó felé vette az irányt, testvéreivel végül az arizonai Tombstone városában, az „ezüstláz” fészében kötöttek ki, ahol hamarosan Doc Holliday is csatlakozott hozzájuk.

A törvény embereként Wyatt Earpnek rendszeresen meggyűlt a baja a Clanton és a McLaury klánnal, amelyek először azzal hívták ki haragját, hogy ellopták a hadsereg ösvéreit (az állatok szövetségi tulajdonnak számítottak, McLaury nem egyszerűséggel átbillogta őket). A szaporodó rablások és a fegyveres támadások mögött szintén ez a két klán állt, a szembenállás végül a vadnyugat egyik leghírhedtebb összecsapásába torkollott.

Az O.K. Corralnál vívott tűzharc alig fél percig tartott, a 30 másodperc alatt 30 lövés dördült el, egyedül Wyatt Earp úszta meg sértetlenül, a Clanton klánból hárman is meghaltak. A lövöldözés után persze tárgyalás következett, majd bosszú, Wyatt Earp és Doc Holliday végül üldözötté váltak, s az Earp fivérek 1882-ben végleg elhagyták Tombstone-t.

Harmadik feleségével élve Earp már leginkább üzletemberként kereste a kenyerét, szalonokat nyitott és adott bérbe, ingatlanokba fektetett be, majd miután nyert egy versenylovat, a lóversenyeket kezdte járni. Az aranyláz idején fogadót nyitott Alaszkában, majd a Mojave-sivatagi bányászatból szerzett pénzt. A nyarakat rendszeresen Los Angelesben töltötte egykori vadnyugati hős szoros barátságát ápolta Hollywood első hírességeivel. A vadnyugat hőskorszakának egyik legendája 1929-ben halt meg, életét számos film dolgozta fel.

Clementina, kedvesem

(My Darling, Clementine, 1946)

Rendező: John Ford.

Főszerepben: Henry Fonda

Tombstone-ban a 300 banditának parancsoló Clanton család uralkodik, s terrorizálja egész Arizonát. Amikor az Earp testvérek a városba jönnek, Clantonék lelövik James Earpöt. Bátyja, Wyatt úgy dönt, felveszi a harcot, és elvállalja a seriff hivatalát. Erősítést Doc Holliday, a fogász és hivatásos játékos személyében kap, akinek szerelme szintén Clantonék áldozata lett.

(A film Stuart N. Lake [1889–1964] Frontier Marshal [1931] című könyve alapján készült.)

Újra szól a hatlövetű

(Gunfight at the O. K. Corral, 1957)

Rendező: John Sturges

Főszerepben: Burt Lancaster, Kirk Douglas

Wyatt Earp, Dodge city marshalja megengedi Doc Holliday-nek, a nagy kártyásnak, hogy a városban maradjon egy fel-tétellel, ha nincs lövöldözés és nincs késelés. Doc betartja szavát, mert Wyatt egyszer már megmentette az életét, sőt követi Tombstone-

Források:

<http://www.keptelenseg.hu/keptelenseg/wyatt-earp-a-bekebiro-64245>

<http://www.stop.hu/tudomany/160-eve-szulett-wyatt-earp/293492/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Wyatt_Earp

Tombstone (1993)

John Ford: Clementina, kedvesem (1946)

ba, ahonnan Wyatt testvére, Virgil Earp (Tombs-tone marshalja) kért segítséget. A négy Earp testvér, Wyatt, Virgil, Moorgan és James együtt dolgozzák ki a tervet Ike Clanton ellen, aki az embereivel át akarja hajtani a városon a Mexikóból lopott marháit. Ike még a sherifet, Cotton Wilson is megvásárolta.

(Érdekessége, hogy a zenéjét ugyanaz a Dimitri Tiomkin szerezte, aki a másik legendás westernfilm, a Frad Zinnemann rendezte Délidő [1952] The Ballad of High Noon című dalát.)

Tombstone – A halott város

(Tombstone, 1993)

Rendező: George P. Cosmatos

Főszerepben: Kurt Russel, Vil Kilmer

Wyatt Earp (1994)

Rendező: Lawrence Kasdan

Főszerepben: Kevin Costner

Ó, te drága, Klementina

Régi barlang rejtekében,
Mély folyóvölgy oldalán
Aranybányász és a lánya
Éldegelt ott hajdanán.

Ó, te drága, ó, te drága
Klementina jössz-e már?
Zöld mezőnek vadvirága
Mind kinyíltott, visszavár.

Lenge volt ő, mint egy tündér,
Mint a holdfény, halovány,
– Noha sokszor jó a bocskor –
Mezítláb járt az a lány.

Ó, te drága, ó, te drága...

Kiskacsákat vitt a partra
Nyári napnak hajnalán,
Tüske szúrta át a talpát,
Vízbe szédült, jaj, talán?

Ó, te drága, ó, te drága...

Láttam őt, hogy elragadta,
Mint egy tollpíhét, az ár.
Megsirattam, ámde úszni
Én se tudtam, ó, de kár!

Ó, te drága, ó, te drága...

Csak hevertem én leverten
Éjszakákon át meg át,
Míg egy szép nap észrevettem,
S megszerettem kishúgát.

Ó, te drága, ó, te drága
Klementina jössz-e már?
Zöld mezőnek vadvirága
Újra nyílik, visszavár.

Wyatt Earp a Vadnyugat meghódításának legendás hőse volt. Fiatalon megtanulta, hogy nincs semmi fontosabb a világon, mint a család és az igazság. Azok a mozgalmas évek, melyek kiszakították a biztonságos családi élet melegéből, és Amerika peremvidékére sodorták, először kalandvagyó fiatalemberré, majd megrögzött igazságosztóvá tették. Mialatt egyre híresebbé vált, folyamatosan meg kellett küzdenie vágyai és a családjáért érzett felelősség kettősségével. Testvérei és álmai iránti töretlen hűsége egyaránt jelentett számára boldogságot és tragédiát. Wyatt Earp megszállott igazságosztó, legendás seriff volt, aki attól sem riadt vissza, hogy látszólag szélmalomharcot folytasson a sokszor túlerőben lévő gonosz elemek ellen.

(www.port.hu)

Oh My Darling Clementine

Near a cavern, across from a canyon,
Excavating for a mine,
Lived a miner, forty-niner
And his daughter Clementine
Oh my Darling, Oh my Darling,
Oh my Darling Clementine.
You are lost and gone forever,
Dreadful sorry, Clementine.
Light she was and like a fairy,
And her shoes were number nine
Herring boxes without topses
Sandals were for Clementine.

CHORUS:

Drove she ducklings to the water
Every morning just at nine,
Hit her foot against a splinter
Fell into the foaming brine.

CHORUS:

Ruby lips above the water,
Blowing bubbles soft and fine,
But alas, I was no swimmer,
So I lost my Clementine.

CHORUS:

How I missed her! How I missed her!
How I missed my Clementine,
Till I kissed her little sister,
And forgot my Clementine.

CHORUS:

Then the miner, forty-niner,
Soon began to peak and pine,
Thought he oughter join his daughter,
Now he's with his Clementine.

CHORUS:

In the church yard in the canyon
Where the myrtle doth entwine
There grows roses and other posies
Fertilized by Clementine.

(<http://www.metrolyrics.com/oh-my-darling-clementine-lyrics-traditional.html>)

Kedves Olvasó Tanulók!

A legismertebb vadnyugati legenda, a Wyatt Earp-történet képezi mai rovatunk témáját. A 19. század második felében élt és ténykedett kalandor, később békebíró (sheriff/seriff, marshal) élete és története még ma is élő legenda. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy 2012-ben is készült róla új film, Wyatt Earp bosszúja (Wyatt Earp's Revenge) címmel, Michael Feifer rendezésében és annak a Val Kilmernek a főszereplésével, aki az 1993-as filmfeldolgozásban a legendás barát, Doc Holliday szerepét alakította.

Noha számos könyv is szól róla (pl. Stuart N. Lake Frontal Marshal, 1931), a békebíró alakját igazából az amerikai westernfilm-gyártás tette legendává. Több tucat film készült róla, s megannyi szerepelteti karakterét. Az érdekessége a dolognak, hogy ezek közül több létrejöttének ideje egybeesik Hollywoodúgynevezett „hőskorá”-val, s közülük néhányat (például a John Ford rendezte My Darling, Clementine-t) minden idők legjobb alkotásai között tartja számon a filmtörténet.

Szinte minden film „nagyjeleneté”-t az O.K. Corralnál, a valóságban is megtörtént leszámolás képezi azzal a legendás képpel, amikor a három Earp fivér és Doc Holliday elindul a végső párbajt megejteni a Clanton fivérekkel.

Nagyon ismert az 1946-ban készült film Oh, My Darling, Clementine című dala, amely egy, az 1849-es aranyláz idején keletkezett szerzemény feldolgozása. (Ezt a dalt éneklte egyébként rettenetesen hamisan Foxi Maxi [Huckleberry Hound], az ismert rajzfilmsorozat kék, csokornyakkendős, szalmakalapos hőse is.) Rovatunkban is olvashatjátok a dal szövegét magyarul és angolul is, miként egy rövid életrajzi összefoglalót Wyatt Earpról és a róla készült filmekről. Megjelöltem az internetes forrásokat, nézzetek ti is utána! És nézzétek meg ezeket a legendás filmeket is!

(Azt viszont nyelvészeti kérdés, hogyan is kellene magyarul használni az amerikai angol nyelv marshal kifejezését. Nem teljesen azonos a sheriff/seriff-fel, és nem azt jelenti, mint a hadsereg főparancsnoka, vagyis a marsall szó.)

Bence Erika

Kiosztották az Emmy-díjakat

Az Emmy-díj kiosztására 1949 óta kerül sor minden évben. A rendezvény keretein belül a legkiemelkedőbb televíziós alkotásokat díjazták. Az idén a Los Angeles-i Microsoft Theaterben rendezték meg a pompás eseményt.

Íme, a díjazottak:

Legkiemelkedőbb drámasorozat: Trónok harca

Legkiemelkedőbb vígjátéksorozat: Az aelnök

Legjobb férfi főszereplő (drámasorozatban): Jon Hamm (Mad Men – Reklámőrültek)

Legjobb női főszereplő (drámasorozatban): Viola Davis (Hogyan ússzunk meg egy gyilkosságot?)

Legjobb férfi főszereplő (vígjátéksorozatban): Jeffrey Tambor (Transparent)

Legjobb női főszereplő (vígjátéksorozatban): Julis Louis-Dreyfus (Az aelnök)

Legjobb férfi mellékszereplő (drámasorozatban): Peter Dinklage (Trónok harca)

Legjobb női mellékszereplő (drámasorozatban): Uzo Aduba (Orange Is the New Black)

Legjobb férfi mellékszereplő (vígjátéksorozatban): Tony Hale (Az aelnök)

Legjobb női mellékszereplő (vígjátéksorozatban): Allison Janney (Mom)

Legjobb férfi vendégszereplő (drámasorozatban): Reg E. Cathey (Kártyavár)

Legjobb női vendégszereplő (drámasorozatban): Margo Martindale (Foglalkozásuk: amerikai)

Legjobb férfi vendégszereplő (vígjátéksorozatban): Bradley Whitford (Transparent)

Legjobb női vendégszereplő (vígjátéksorozatban): Joan Cusack (Shameless – Szégyentelenek)

Legkiemelkedőbb minisorozat: Olive Kitteridge

Trónok harca

Legkiemelkedőbb televíziós film: Besie

Legjobb férfi főszereplő minisorozatban vagy filmben: Richard Jenkins (Olive Kitteridge)

Legjobb női főszereplő minisorozatban vagy filmben: Frances McDormand (Olive Kitteridge)

Legjobb férfi mellékszereplő minisorozatban vagy filmben: Bill Murray (Olive Kitteridge)

Legjobb női mellékszereplő minisorozatban vagy filmben: Regina King (American Crime)

Legváltozatosabb beszélgetős műsor: The Daily Show (Comedy Central)

Legkiemelkedőbb forgatókönyv drámasorozathoz: Trónok harca

Legkiemelkedőbb forgatókönyv vígjátéksorozathoz: Az aelnök

Legkiemelkedőbb forgatókönyv beszélgetős műsorhoz: The Daily Show (Comedy Central)

Legkiemelkedőbb forgatókönyv (rövid sorozat, televíziós film vagy dráma különkiadás kategória): Olive Kitteridge

Legkiemelkedőbb rendezés (drámasorozat kategória): Trónok harca

Legkiemelkedőbb rendezés (vígjátéksorozat kategória): Transparent

Legkiemelkedőbb rendezés (beszélgetős műsor kategória): The Daily Show (Comedy Central)

Legkiemelkedőbb rendezés (rövid sorozat, televíziós film vagy dráma különkiadás kategória): Olive Kitteridge

Változatosságában legkiemelkedőbb háttérsorozat: Inside Amy Schumer (Comedy Central)

Legkiemelkedőbb tehetségkutató műsor: The Voice (NBC)

Legjobb megszervezett reality műsor: Shark Tank (ABC)

Legkiemelkedőbb meg nem szervezett reality műsor: Halálos fogás (Discovery)

Legjobb műsorvezető (reality vagy tehetségkutató műsor kategória): Jane Lynch (Hollywood Game Night)

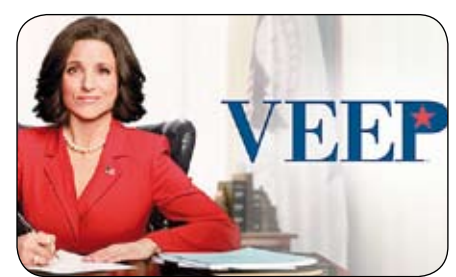
Változatosságában legkiemelkedőbb műsor: The Saturday Night Live 40th Anniversary Special (NBC)

Transparent

Hogyan ússzunk meg egy gyilkosságot?

Az elnök

Jelenlegi énekesük szólódalát is játsszák

Dél-Amerikában turnézik a legendás Queen együttes, Adam Lamberttel kiegészülve. Az együttes eredetileg a Rock in Rio népszerű fesztiválon lépett volna csak fel, a hatalmas érdeklődés miatt azonban beiktattak rendes turnédátumokat is. A rajongók számára nemcsak a plusz koncertek okoztak meglepetést, hanem az Adam Lambert új slágerével kiegészült dallista is. A Ghost Town Lambert eddigi legsikeresebb kiadott kislemeze a nyáron megjelent The Original High albumáról, amellyel szóló-előadóként jövőre indul koncertezni. A Queen-rajongók Adam Lambert elektronikus dance dalát, természetesen rock verzióban hallhatják. Lambert egyébként nem csak a Queen kapcsán működött együtt Brian May-jel. A gitáros a Lucy című dalnál is közreműködött, amely a The Original High albumon hallható. A Queen mégis úgy döntött, hogy a Ghost Town-t játssza a koncerteken. Adam egy interjúban arról is beszélt, hogy e fellépésekkel egyelőre lezárja a közös munkát a Queennel, hiszen már körbejárták az Egyesült Államokat és Európát is.

Virágcsokrot küldött

Kínos eset történt az őszi/téli kollekciók bemutatása okán rendezett New York-i Divathét nyitónapján. A műsor után nagy tolongás vette kezdetét, mindenki egyszerre próbálta elhagyni a zsúfolttá vált helyszínt. Közben Jessica Alba váratlanul megállt, hogy köszönjön egy ismerősének, ekkor viszont hátulról letámadta Kylie Jenner testőre, és szinte szó szerint félresöpörte az útból. Jessica nagyon megdöbben, hirtelen azt sem tudta mi történt. Egy interjú során elmondta, hogy nem haragszik és nem is hibáztatja Kylie-t az esetért. Kylie mégis úgy érezte, hogy valamilyen módon illik jóvátennie a kellemetlenséget, így bocsánatkérése jeléül a színésznőnek egy mesészép csokrot küldött, amelyet Jessica szeretettel elfogadott és megköszönte a figyelmességét.

SZTÁRVILÁG

Végre érkezik az új album

Úgy tudni, Adele harmadik stúdióalbuma novemberre készül el. Az énekesnő 2014 májusára tervezte a lemezt, de a kiadója jócskán eltolta a megjelenés dátumát, a rajongók legnagyobb bánatára. A lényeg viszont mégis az, hogy Adele visszatér. Nagy esély mutatkozik arra is, hogy egy újabb sikeres albumot készít. Adele egyébként ezúttal is remek csapatot választott maga mellé, elismert előadók segítenek neki az album írása és rögzítése során, például Danger Mouse, Max Martin, Pharrell Williams, Ryan Tedder és Tobias Jesso Jr. Adele első lemeze a 19, a második a 21 címet kapta, az új album pedig a 25-ös lesz. A Grammy-díjas énekesnő korábbi két, többszörös platinalemezzé avanszált albumának sikeréből kiindulva a 25 is népszerűnek ígérkezik a rajongók körében. Az elmúlt hónapok során arról is felröppentek pletykák, hogy az énekesnő együttműködik Lady Gagával és Beyoncéval is, de erről még nem tudunk biztosat.

Japán étkezdét nyitott

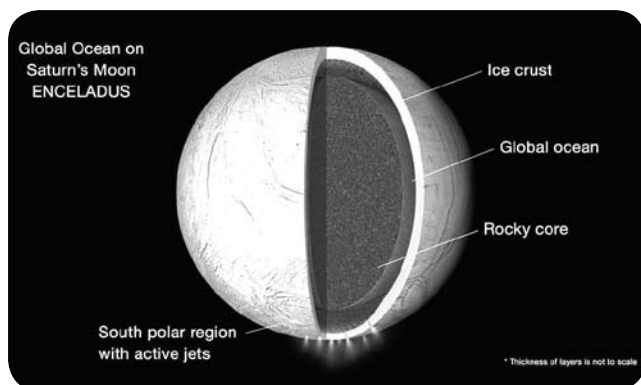
Szabó Győző köztudottan a japán konyha nagy rajongója. Nemrég Budapesten, az Andrásy úton a street food, azaz utcai ételek fesztiválja zajlott, amelyen a színész is részt vett, még-hozzá különleges, a japán szusi alapján készített, gőzölt rizsgombócaival. Ez az étel Szabó Győző egyik nagy kedvence is, de úgy látszik, másokat sem hagyott hidegen. Az érdeklődők valósággal özönlöttek a kocsihoz, ahol a színész és 18 éves lánya, Bori szolgálták ki azokat, akik újdonságra vágytak, és szívesen megismerkedtek a japán konyha ihletésű finomsággal. Szabó Győzőnek saját bevallása szerint egy régi álma teljesült az étkeзде megnyitásával, amely a Steamboo nevet kapta.

Óceánra bukkantak a Szaturnusz egyik holdján

Más holdakról is feltételezik a Naprendszerben, hogy a felszín borító jég alatt a víz folyékony állapotban lehet

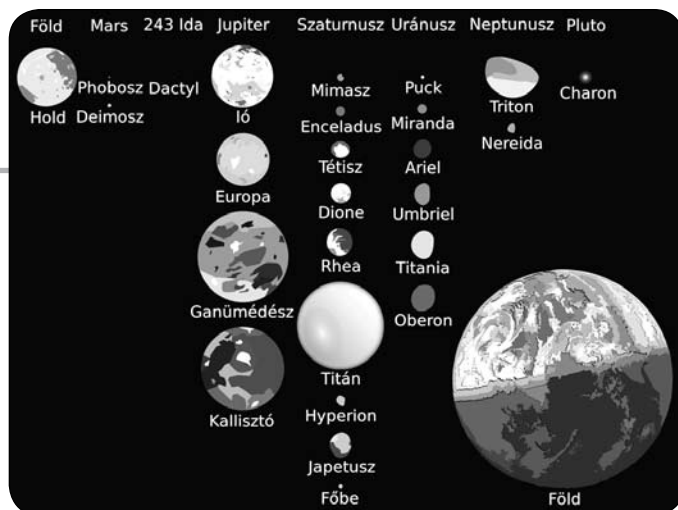
A tudósok régóta gyanítják, hogy a Szaturnusz hatodik legnagyobb holdján, az Enceladuson a szilárd mag és a felszín borító jégkéreg között folyékony víz lehet. Az amerikai űrügynökség, a NASA tudósai arról számoltak be, hogy a sejtés beigazolódott, valóban van víz az Enceladuson, sőt az egész holdat vastagon be-

A külső jégköpeny (ice crust) fedi el az Enceladus kőzetmagját (rocky core) burkoló óceánt (global ocean). A déli pólus környékén található gejzírek (active jets) is a víz jelenlétééről árulkodtak. A képen a kéreg vastagsága nem méretarányos (NASA)

Tetszik – Nem tetszik!

Amárogosan megjelenik a „Nem tetszik” (Dislike, ejtsd: diszlájk, és még véletlenül sem diliske, mint ahogyan máris viccesen emlegetik) gomb a Facebook közösségi hálózat felületén – közölte a múlt héten **Mark Zuckerberg**, a cég alapítója a kaliforniai Menlo Parkban. Emlékeztetett arra, hogy a felhasználók már régóta kérik egy ilyen lehetőség létrehozását. Gyakorlatilag azóta, hogy a „Tetszik” gomb 2009-ben megjelent. Zuckerberg szerint az új gomb az együttérzés kifejezésére ad majd lehetőséget, nem pedig arra, hogy az egyes posztokat leszavazzanak, mint a Reddit nevű közösségi oldalon. Az új gombot ehelyett olyankor lehet majd használni, amikor a „Tetszik” gombra kattintás, vagy a szomorú mosoly posztolása nem alkalomhoz illő. (nol.hu)

A Szaturnuszhoz 31 ismert holdja van, de lehet, hogy a Cassini űrjáratát is talál. Kilencnek az átmérője eléri vagy meghaladja a 200 km-t. A Titanon kívül mindegyiket kráterek borítják és nagyrészt vizes jégből állnak. Illusztrációnkon a bolygók holdjai láthatók a Földhöz viszonyított nagyságukban

borítja. Az Icarus folyóiratban most megjelent felfedezés a Cassini űrszonda felvételeinek elemzésén alapul. (Az űrszonda 2004 közepe óta kering a Szaturnusz körül.) A kutatók hét éven keresztül figyelték meg nagy felbontású képeken a kéreg mozgását. Ezek alapján arra a következtetésre jutottak, hogy a jégkéreg nem kötődhet a szilárd kéreghez, hanem szabadon mozog. Erre egyetlen magyarázat létezik: meglehetősen vastag víz hullámzik a szilárd mag és a jégkéreg között.

A Cassini űrszonda 2005-ben többször is az Enceladus közelében repült el. Egy évtizede felszálló vízpárát azonosított a hold déli-sarki régiójában. Ez a felfedezés, valamint az, hogy a felszálló hőt is sikerült kimutatni, és hogy a déli-sarki régióban nagyon kevés a becsapódási kráter, mind arra utalt, hogy az Enceladus geológiai szempontból ma is aktív.

Más holdakról is feltételezik a Naprendszerben, hogy a felszín borító jég alatt a víz folyékony állapotban lehet. Ezek közül az egyikről – a Jupiter negyedik legnagyobb holdjáról, a híres Európáról (hamarosan egy NASA-űrszonda látogatja meg ezt az égitestet) – már tudjuk, hogy a jég alatt a teljes felszín óceán borítja.

Fülnélküli fejhallgató – Batband

A Batband egy újfajta fejhallgató, mely még nem került az üzletkebe, de sokan érdeklődéssel várják, mert nem érintkezik közvetlenül a füllel. A fejhallgató a rezgésen alapuló technológiát használja fel, amely teljesen más hangélményt nyújt, mint a hagyományos fülhallgatók – a koponyában keltett rezgések hatása olyan lesz, mintha körülvenne a zene. Előnye, hogy a füled szabad marad, emiatt a környezetet is sokkal közvetlenebbül érzékelhető, mint hagyományos zenehallgatás esetén. A Batband használatkor a hangokból semmi sem szűrődik ki a külvilág felé, és

kevesebb baktérium kerül a fülbe, ami különösen sportoláskor előnyös.

Bluetooth-t használ a kapcsolódáshoz és 6 órás zenehallgatást tesz lehetővé, amit USB-vel lehet tölteni.(tech.hu)

Feloszlik a Leander Rising, visszatér a Unique

Az alábbiakban a magyarországi zenei világra fókuszálunk. Elbúcsúztatjuk a Leander Risingot és üdvözöljük a Unique-ot.

Ennyi volt

Öt év után feloszlik a magyar metalzene egyik jeles képviselője, a Leander Rising. Utolsó turnéjuk a Legszorórbú Vasárnap nevet kapta, utalva az egyik feldolgozásukra is. Erről a koncertkörútról később DVD is készül, ezzel megköszönve a rajongók támogatását. A hivatalos YouTube-csatornájukon és Facebook-oldalukon december 27-éig frissülnek az információk, ezután oszlik fel hivatalosan is a zenekar.

2009-ben még csak Köteles Leander szóló projektuma volt, 2010-re azonban már egy teljes zenekar lett az akkor még Leander névre keresztelt együttes. 2011-ben figyelt fel rájuk a Sony Magyarország, majd szerződést is kötöttek. Első lemezük, a Szívidomár hatalmas sikert aratott, és az Egyesült Államokban is megjelent. Második albumuk, az Öngyötör tavaly került a boltokba, Lőjetek fel című dalukkal pedig az Eurovíziós Dalfesztivál magyarországi válogatójában is láthattuk őket. Nemrég azonban teljesen feketére váltott közösségi oldalukra egy koporsót mintázó profilképet tölthettek fel, majd a következő bejelentést tették közzé: „Egy szomorú hírt kell megosztatnunk veletek. Nehéz szívvel, de közös megegyezéssel arra a döntésre jutottunk, hogy öt év munkája után befejezzük a Leander Rising pályafutását. Elképesztően sok szeretetet kaptunk és kapunk Tőletek, amit szeretnénk azzal is meghálálni, hogy tisztességesen elköszönünk.”

Unique

A Leander Rising fennállása idején világhírnévű előadókkal is együtt dolgozott, például a Within Temptation énekesnőjével, Sharon den Adel-el, valamint az amerikai Jeff Loomisszel, az Arch Enemy szólógitárosával is.

Folytatás következik

Völgyesi Gabi és Kovacsics Ádám nemcsak férj és feleség, hanem munkatársak is, hiszen közösen irányítják az együttesüket, a több mint 15 éves Unique-ot. A rádiók által is szí-

vesen játszott slágereiről ismert formációról viszont az elmúlt években nagyon keveset lehetett hallani, aminek legfőbb oka a gyermekek érkezése volt. Márpedig a Unique nem tervez feloszlani, továbbra is gondolt a rajongóira. Völgyesi Gabi egy interjúban arról beszélt, hogy a gyermekvállalás tervezésénél már fontos szempont volt, hogy a tavasszal kezdődő szezonról újra zenélhessenek és fellépéseket vállalhassanak. Ezután sem lesz hiány tehát fellépésekből, sőt, megjelent új daluk, a Magadban keresd, amely az idén kiadásra kerülő új Unique-stúdióalbum előfutára.

– Óriási boldogság számomra, hogy három és fél év kihagyás után végre újra saját számmal jelentkezhettünk. Olyan érzés, mintha a hamvaimból támadnék fel, nagyon élvezem a pezsgést. Bevallom, féltem attól, hogy elvesztjük a rajongóink bizalmát a szünet miatt, de szerencsére nem így történt – mondta Völgyesi Gabi az interjúban, és észrevételét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a koncertjükön a közönség már együtt énekelte velük a Magadban keresd dalt.

A Unique egy három tagból álló elektronikus popzenei formáció, amely 1999-től a mai napig aktív. A zenekar valójában 1995 őszén alakult, amikor Kovacsics Ádám és Ferbár Zsolt a zenéről beszélgettek. Akkorra már mindketjük együttműködött más együttesekkel, de egyre inkább szerettek volna saját zenekart alapítani. Az énekesük, Völgyesi Gabriella, 1997 elején csatlakozott hozzájuk.

Leander Rising

Sci-finek tűnhet, de nem az

A drónokról sokszor a fegyverek jutnak az eszünkbe, pedig egy sokkal tágabb skálán mozgó technológiáról van szó, amely lassan, de biztosan beférkőzik a mindennapokba. Bárki lehet kutató, operatőr vagy kém. Egy nap megvalósulhat a *Terminátor 2* című film ijesztő jóslata is, és a vadászpilóták eldobhatják a jogosítványukat.

Érdeemes tisztázni, hogy mi is az a drón: olyan jármű, melynek fedélzetén nem tartózkodik emberi személyzet, helyette vagy számítógép vezérli a gépet, vagy távolról irányítják azt.

Előbbi kategóriát az angol Unmanned Aerial Vehicle (pilóta nélküli repülőgép) kifejezés rövidítéseként csak UAV-nek, utóbbit a Remotely Piloted Vehicle szóösszetétel után RPV-nek hívják. Az UAV azonban mondhatni elavult betűszóvá vált, lévén nemcsak a levegőben, de a szárazföldön is közlekedhetnek önzérelt járművek, elég a Google saját autójára gondolni.

Megnyerik a hétköznapi háborúját

És máris egy olyan területre értünk, mely hosszú távon átalakíthatja az életünket. A Google saját fejlesztésű robotautója, noha **személyszállításra** tervezték, tulajdonképpen maga is egy drón. Sofőr nélkül közlekedhet az éles forgalomban, és még arra is képes, hogy kikerülje a hirtelen elé lépő gyalogosokat. A cég évek óta dolgozik a technológián, a prototípus pedig már most is csak akkor szenved balesetet, ha egy másik autós ügyetlenkedik előtte.

Ha minden a tervek szerint alakul, 2020-ban saját önjáró autónk lehet. Ez már csak fél évtized. Ennél közelebb van a postások nyugdíjazásának kora. A világ legnagyobb webáruházaként ismert Amazon drónokkal szeretné **kiszállítani a rendeléseket**, eleinte csak az Egyesült Államokban, később mindenhol. A drónok a vásárló mobiladatai alapján pontosan az illető lába elé pottyantanák a csomagot. Sci-finek tűnhet ez az egész, de

Svájcban már tesztel egy hasonló szolgáltatást az állami posta.

A drónszállítás hosszú távon az **egészségügyben** is forradalmat hozna, hisz a minden akadályt a legoptimálisabb irányból megkerülő robotok a mentőknél gyorsabban juttatnák célba a szerveket, a vért, a szükséges eszközöket.

Sőt, még messzebb menve akár az olyan átlagos élethelyzetekben is megoldást jelenthet ez a módszer, mint amikor egy diák otthon felejt a tanszereit, és nincs, aki utána vigye. Majd a robot – mondhatnánk.

Bárki lehet tévés

Sokan gondolják, hogy azok a drónok, amelyek nem maguktól manővereznek, nem teljes értékű eszközök, holott ezek a gépek sokkal olcsóbbak, mint a sokszor több millió dollárba kerülő okosdrónok, és ezért a hobbiból ezzel foglalkozók között is gyorsan terjednek.

A népszerű, négyrotoros kvadrokopterek remekül manővereznek a levegőben, és akkumulátortól függően rövidebb-hosszabb ideig lebegnek bármi felett, hogy adatokat gyűjtsenek róla, levideózzák, fényképezik, esetleg lehallgassák.

A kamerás drónokkal bárkiből lehet kém vagy operatőr

A **kamerás hobbidrónok** között egyre több az ijesztően felszerelt modell. A Parrot nevű gyártó mindössze 400 grammos BeBop modellje akár 300 méteres magasságból is készíthet HD minőségű videót.

Ahogy a közösségi média és a blogolás átalakította az információfogyasztást és az újságírást az elmúlt tíz év során, úgy módosulhat az operatőri munka is, hisz olcsón, egyszerűen

megközelíthető bármilyen hely. Az így készült anyagoknak teret ad az internet, az autodiakta tehetségek pedig, akár csak a sajtó és az informatika területén, a tévéképernyőkön is feltűnhetnek egy szép napon.

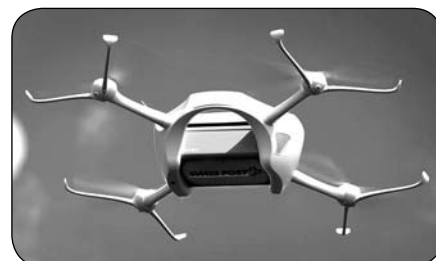
Vannak még aggályok

A fentiek alapján talán nem is kell várnunk rá, hogy a drónok megváltoztassák az életünket, hiszen már meg is változtatták. Inkább az a kérdés, hogy a társadalom miként reagál a bárhol megjelenő robotjárművek fenyegetésére.

A drónok forradalmasíthatják az áruszállítást

Az amerikai légügyi szövetség aggályai ugyanis nem a véletlen művei, a drónok valóban felfordulást okozhatnak, ha nem megfelelően kezelik őket. A sportpályára zuhanó, medvéket idegesítő, sasokkal összeakadó vagy drogot csempésző drónok esete még hagyján. Olyan híreket olvasni, mint hogy egy amerikai fiú játszi könnyedséggel fegyverezte

Svájcban ilyen drónok váltanak le a postásokat

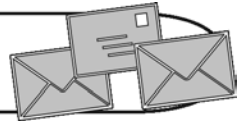
fel a saját robotrepülőjét, vagy, hogy egy nagy kaliforniai erdőtüzet a tűzfészek felett lebegő drónok miatt nem tudtak idejében megfékezni a tűzoltók. (origo.hu)

Íme a teljesen magát vezérlő Google-autó

Víz alatti drónok is léteznek

Vasvárra kirándultak a bácskertesesi diákok

Az idei hagyományos tábor Bácskertesén 2015. augusztus közepén lett megtartva. Mivel a helyi József Attila Általános Iskola a több helységről érkező vendégek mellett meghívta Magyarországról a vasvári diákokat is, így ők viszonthívtak minket vendégségbe hozzánk szeptember 11-étől 14-éig.

Iskolánkból a felső osztályok (6.-tól a 8.-ig) tanulói vettek részt ezen az érdekes kiránduláson. Reggel nyolc órakor indultunk el, elég sokat utaztunk, miközben félúton megálltunk egy Tulipán nevű étteremnél. Ott mindenki elfogyaszthatott egy üdítőt. Mire odaértünk, a házigazda tanárok örömmel fogadtak minket, és körbevezettek. A vendégeket beosztották a fogadókhöz. Jómagam Vikihez (Rigó Viktória) kerültem. De előbb körbevezettek Vasváron, megebédeltünk, és megtekintettük az állatokat. Este közösen megnéztük a Fölszállott a páva című népszerű műsort, hiszen népdalénekekünk a 2. híres bácskertesesi diáklánytársunk is szerepelt benne. Másnap az iskolában találkoztunk, és elmentünk Egerszegre megnézni a színházat, és egy szökőkutat, majd későbbi utunk a Plázába vezetett. A harmadik nap újra az iskolában találkoztunk, a sportcsarnokban játszottunk, a fiúk

fociztak a lányok pedig kosárlabdáztak. Később Olaszfára indultunk, ott lehetett fürdeni, billiárdozni, lovas hintón utazni és rollerezni. Ebédre csirkepaprikást kaptunk, desszertre három féle palacsintát, muffint és kalácsot. Az utolsó megállónk a Csodaszarvas Tájpark volt, ahol a drótkötélpályán másztunk, illetve csúsztunk. A negyedik nap volt az utolsó, a búcsúzkodás miatt kissé nehéz nap. Hazafelé menet megnéztük a Balatont, majd Baján a Tescóban szokás szerint kicsit megálltunk vásárolni.

Remélem, még találkozni fogunk a külföldi barátainkkal.

Marásek Hannah, 6. osztály, József Attila iskola, Bácskertes/Kupuszina

Az újságírásról dióhéjban

Kurcinák Árpád, a Vajdasági Televízió riportere volt szeptember 17-én, csütörtökön az óbcesei Petőfi Sándor Általános Iskola médiaszakcsoportjának a vendége. Az érdeklődő tanulóknak tartott interaktív előadást az újságírás alapjairól, valamint az újságíró feladatairól.

Megismertette a diákokkal, hogy mi a riport, a hír, a tudósítás és az interjú. Megtudtuk azt is, hogy mi folyik a kamera lencséi mögött. Árpád elmesélte, hogy mi a teendő a helyszínen egy forgatás alkalmával.

A diákok érdeklődve figyelték az előadást, melynek a legvicsebb része mégis csak az volt, amikor a forgatás közben történt bakikat láthattuk. Örültünk Kurcinák Árpád látogatásának, hisz sok mindent megtudtunk a televíziózásról.

Varnyú Sára, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Tedd helyre!

Íme a szeptember 10-ei számunk 22. oldalán közzétett „kissé” összekevert szólások megfejtése:

1. Alszik, mint a tej.
Aszik, mint a bunda
2. Buta, mint a tök.
Buta, mint hat pár rendőrcsizma.
3. Él, mint Marci Hevesen.
Él, mint hal a vízben.
4. Úgy ért hozzá, mint tyúk az ábécéhez.
Úgy ért hozzá, mint hajdú a harangöntéshez.
5. Fizet, mint a katonatiszt.
Fizet, mint a köles.
6. Fürge, mint a gyík.
Fürge, mint a csík.

7. Iszik, mint a kefekötő.
Iszik, mint a gödény.
8. Káromkodik, mint a kocsis.
Káromkodik, mint a jégeső.
9. Ordít, mint a fába szorult féreg.
Ordít, mint a szamár.
10. Szorgalmas, mint a méh.
Szorgalmas, mint a hangya.
Kevés megfejtés érkezett, a szorgalmasoknak gratulálunk. Sajnos nem tudunk mindenkit megjutalmazni, a szerencse ezúttal a királyhalmi **Nagygyörgy Zsókára** mosolygott, a Petőfi Sándor iskola 5. osztályosára. Könyvjutalmát hamarosan postázzuk.

Milyen a kisugárzásod?

1. Gyakran idegeskedsz apróságok miatt?

- a) Dehogy! Félvállról veszem őket.
- b) Igen, de aztán túl is lépek rajtuk.
- c) Ha felhúszom magam, nehezen csillapodok le.

2. A szerelemben nagyon érzékeny vagy? Ha megbántanak, azonnal elsírod magad?

- a) Ez nem jellemző. Legfeljebb otthon sírok, mások előtt nem.
- b) Előfordult már ilyesmi.
- c) Könnyen elsírom magam, nem tudok tenni ellene.

3. Nem szívesen mutatod ki az érzéseidet?

- a) Aki érzélgős, az sebezhető. Csak keveseknek mutatom ki az érzéseimet.
- b) Nehezen nyílok meg, de ha igen, akkor nagyon.
- c) Könnyen megszeretem az embereket, és ki is mutatom, hogy ki iránt mit érzek. Csak így érdemes élni.

4. Ha szívességet kérnek tőled, akkor...

- a) ...csak úgy mondok igent, ha nem okozok kellemetlenséget.
- b) ...csak keveseknek mondok nemet a szívességre, akkor is nyomós indokkal.
- c) ...nehezen mondok nemet. Valahogy szívesen segítek bárkinek.

5. Zavar, ha péntek délután nincs programod hétvégére?

- a) Dehogy zavar, inkább azonnal szervezek valamit.
- b) Ha épp így alakult, akkor se gond, elfoglalom magam.
- c) Olvasgatok és teázgatok otthon, amit úgyis nagyon szeretek.

Értékelés

Legtöbb a) válasz:

Olyan vagy, mint a hurrikán. Ha belépsz valahová, azonnal rád szegeződik minden tekintet. Temperamentumos és laza vagy. Szinte mágikus erővel hatsz az ellenkező nemre, imádnak veled beszélgetni, flörtölni.

Legtöbb b) válasz:

Mágikus erővel bírsz. Ha megismekedsz valakivel, biztos lehetsz benne, hogy a titokzatosságod miatt figyelt fel rád. Talán kissé hűvösnek és zárkózottnak mutatkozol a külvilág felé, de ez nem baj. Hiszen sokan érdeke-sebbnek tartanak, mint a könnyen elcsábítható lányokat.

Legtöbb c) válasz:

Te mindig mosolyogsz? Valószínűleg a jókedvedről ismer mindenki, sőt gyakran te vigasztalsz másokat. Az aurád melegséggel van tele, ezért szeretnek mások a közeledben lenni. Csakhogy a bohócnak is vannak könnyei, és ha valaki olyan szívember, mint te, akkor gyakran el is törik a mécses.

Horoszkóp

Kos

Jó lendülettel indítod a napot, ne hagyd, hogy ezt valaki megakassza, mert most sziklákát is megmozgathatsz ezzel a lelkesedéssel. Lehet, hogy egy régi akadályt is sikerül végre leküzdened.

Bika

Nehezen lépsz ki a megszokott rutinodból, legszívesebben azokat az utakat követed, amelyeket eddig is jártál. Pedig lehet, hogy most érdemes lenne néhány új utat is megfontolni.

Ikrek

Ha valamit tényleg nagyon szeretnél elérni, akkor arra megfelelő módot is fogsz találni. Nem biztos, hogy már ma eléred a céljaidat, de arra rájössz, mit tehetsz azért, hogy a jó útra kerülj.

Rák

Főlölesleges a félelmed, mert olyan dolgoktól tartasz, amelyek nem árthatnak neked. Csak egy kis önbizalomra van szükséged, és akkor ezen a helyzeten is könnyedén túleszed magad.

Oroszlán

Itt az ideje, hogy kipróbáld valami újat, te is érzed, hogy már kezd unalmassá válni a jelenlegi helyzet, kifogysz az ötletekből és a lelkesedésből. Hamarosan azonban szembejön a lehetőség, amelyre szükséged van.

Szűz

Ne akarj túl gyorsan befejezni valamit, mert lehet, hogy nem veszel észre egy fontos részletet. Állj készen arra, hogy bármi jön is ezután, azzal neked még dolgod lesz!

Mérleg

Izgalmas változásokat tartogat a hét, amelyekre titokban már régóta vágyasz, de nem gondoltad, hogy ilyen hamar elérkeznek. Az első meglepetés után tiszta örömet és lelkesedést érzel.

Skorpió

Nagyon közel kerülhetsz most valakihez, és lehet, hogy ez a közelség egy kicsit meg is ijeszt, de ehelyett próbáld meg inkább a dolgok jó oldalát élvezni.

Nyilas

Nincs idő most másra, mint hogy azzal foglalkozz, ami a legkomolyabb kihívást jelenti. Sok minden vonzóbb, mint a kellemetlen feladatok, de egyelőre ezekkel kell megbirkóznod.

Bak

Ha visszamehetnél az időben, talán néhány döntés helyett másikat hoznál, de erre most már nincs lehetőséged. Ehelyett próbáld meg a mostani lehetőségeidet a magad javára fordítani, és ezután jól dönteni!

Vízöntő

Olyan emberekkel találkozhatasz, akikkel közös az érdeklődés, és akikkel végre valóban számodra érdekes dolgokról beszélgethetsz. Ez nemcsak lelkesít, de abban is segít, hogy előbbre lépj a terveiddel.

Halak

Ne legyél túl szigorú magaddal, de azt se engedd, hogy elmerülj az önsajnáltságban! Ragadd meg a lehetőségeket, és a csoda várása helyett vedd kezébe a saját sorsod irányítását!

„Kedves Bizi!

Én egy tizenkét éves lány vagyok, és három fiúba is beleszerettem. Másra sem tudok gondolni, csak rájuk. Nem tudom, mit csináljak, melyiküket válasszam, mert tudom, hogy mind a hárommal jární egyszerre lehetetlen. Az első, nevezzük A-nak, az osztálytársam, akivel mindennap találkozok az iskolában és azon kívül is, mert a szomszédos utcában lakik. A második, B. idősebb nálam, és most külföldön él. A harmadik, C. két évvel fiatalabb nálam, de ez engem nem zavar, mert jól megvagyok vele. Melyik fiú lenne számomra a legjobb választás? Kérlek, segíts rajtam a tanácsoddal!
Szerencsepatkó

Válasz:

Kedves Szerencsepatkó!

Azt tudom, hogy nagyon jó érzés szerelmesnek lenni, de az, hogy egyszerre három személy iránt is valódi szerelmet érezhessünk, elég valószínűtlen. Inkább erősebb vonzódásról, szimpátiáról kellene beszélni. Tudnod kell, hogy sokszor serdülőkorban inkább a szerelem gondolatába és lehetőségébe vagyunk szerelmesek, különösen, amikor ilyen „halmazott” szerelemről van szó. Valójában neked választanod sem kell, mert az idő, a köztetek lévő fizikai távolság vagy közelség, nagyon is meghatározza azt, hogy ki lesz az a bizonyos fiú, akivel esetleg kialakul valami komolyabb. Amíg nem ébred föl benned és a szimpátiádban is az egymás iránti vonzalom, élvezd a barátságot! Ne siess a kapcsolattal, mert a te korodban a jó barátságok fontosabbak, mint a párkapcsolat. Serdülőkorban a barátságokon keresztül ismerjük meg önmagunkat és a másikat is. Ekkor tanuljuk meg, hogyan kell megszólítani valakit, közelíteni felé, együtt lenni vele, megismerni az érdeklődési körét, megtanulni, mit szeretnek és mit nem. Ilyenkor látjuk meg, jó-e együtt lenni vele, hogyan kell vele kommunikálni, beszélni és beszélgetni oldott környezetben, nyugodt körülmények között, szorongás, és kudarctól való félelem nélkül. Szóval, inkább BARÁTKOZZ! A szerelem ideje, egy kicsit később jön el a számodra.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizenhárom éves lány vagyok. Az én gondom egy tizenöt éves fiúval kapcsolatos. Szerelmes vagyok belé, de nem tudom, hogy ő mit érez irántam. Már két éve ismerjük egymást, de csak a nyáron kezdtünk el barátkozni, mert sokat volt velem és a barátnőimmel. Ő nem olyan, mint a többi fiú, mert inkább a lányokkal van, mint a fiúkkal. Néha piszkálják is emiatt. Már korábban is inkább lányokkal barátkozott. Mindig lányokkal van, amitől én néha kiborulok, mert féltékeny vagyok rájuk. Amit soha nem mondtam meg neki. Nem merem bevallani neki, hogy mit érzek, mert félek, hogy akkor elromlik a köztünk lévő barátság. Mit tegyek? Egy jó tanács nagyon jól jönne.

Válasz:

Kedves Vasrózsa!

Valóban egyedi fiúról van szó, mert a kortársai inkább a fiúkkal szeretnek egy társaságban lenni. Sok minden meghűződhat a viselkedésének a hátterében. Lehet, hogy érzékeny lélek, aki nem kedveli a fiúk durvaságát; lehet önbizalomhiány; lehet tudatos viselkedés is, mert így nagyobb macsó, úgy érzi, hogy minden lány az övé, de lehet sok minden más is. Hogy miért van ez, csak a fiútól tudhatod meg, ha finoman arra tereled beszélgetés közben a szót, hogy miért szerettek ebben a társaságban lenni, miért szeretitek, hogy pont ezekkel a lányokkal barátkoztok. Ha erről szól a beszélgetés, rákérdezhetsz, hogy ő miért szeret veletek lenni. A te helyedben én nem sietném el a dolgokat a vallomással. Ebben az esetben jobb, ha a fiú teszi meg az első lépést. Te viszont sokféle módon kimutathatod neki, hogy sokat jelent számodra, hogy tetszik neked, és szeretnéd jobban megismerni. Például mosolyogj rá többet, néha, amikor alkalmad nyílik rá, érintsd meg a karját, vállát, beszélgetés közben a testeddel fordulj felé, ne csak a fejjel, ilyen módon kacérkodj vele. Direkt rá is kérdezhettek, hogy neki milyen típusú lányok tetszenek. A válaszából pedig megtudod, hogy van-e esélyed nála. Elsősorban persze barátkozz vele továbbra is! Az idő pedig majd megmutatja, hogy kivel és merre tovább.

„Kedves Bizi!

Én egy tizenhárom éves aktívan sportoló lány vagyok. Minden évben nyári edzéstáborba megyünk a klubbal. Ott megtetszett egy fiú, aki már előző évben is ott volt. Amíg együtt voltunk, nagyon nyilvánvalóan kimutatta, hogy tetszem neki, ami miatt sokat székáltak is. A nyaralás után elkezdtünk levelezni a Facebookon. Nagyon megharagudtam rá, amikor azt kérte tőlem, hogy szexi képet küldjek neki magamról. Azt válaszoltam neki, hogy idióta, és leblokkoltam a profilját. A múlt héten ő is ott volt az egyik versenyen, de nem beszélünk egymással. Nagyon elszomorított. Azóta is csak rá gondolok. Nem tudom, hogy most bocsánatot kell-e kérnem azért, mert leidiótáztam. Megkérdezhetem-e tőle, hogy miért volt olyan vulgáris a levelében? Mit tegyek?

Face

Válasz:

Kedves Face!

Úgy tűnik a leveledből, hogy ez a fiú nagyon sokat jelentett, jelent neked. Meglepődtél és megijedtél, amikor a szexi képet kérte tőled. Jogosan. Tudjuk, hogy az internetet a sok hasznos dolog mellett rossz dolgokra is használják, nagyon sok gyerek és fiatal megjárta, amikor ellenőrzés nélkül töltött fel mindenféle képet magáról, és ha azt is tudjuk, hogy ami egyszer felkerül a világhálóra, az örökre ott is marad. Gondolkodj el rajta, mit szólnál, ha felnőtt korodban, amikor már neked is családod, gyerekeid lesznek, rábukkannának „mindenféle” képeidre, és ezt a barátait megosztanák egymás között!

Bocsánatot kérhetsz tőle azért, mert leidiótáztad, és semmi másért. Neki kell inkább tőled bocsánatot kérnie. Ha továbbra is nyugtalanít a konfliktus a fiúval, kérdezd meg tőle, miért viselkedett veled úgy, ahogy. Mondd el, neked mennyire kellemetlen volt, amikor elolvastad az utolsó levelét! Ha válaszol, akkor jó, ha pedig nem válaszol, akkor is jó, mert megtudtad, hogy valójában nem is olyan jó fej srác, mint amilyennek gondoltad. És nyugodt lélekkel tessel pontot erre a kapcsolatra, nyitott szívvel indulsz tovább. A tartalmakra pedig, amelyeket felteszel a Facebookra, továbbra is nagyon vigyázz!

Vasrózsa

Mit árul el a szemed színe az egészségedről?

Azzal régóta tisztában vagyunk, hogy tekintetünk árulkodik a személyiségünkről, illetve az érzéseinkről. Bizonyos kutatások szerint azonban szemszínedből akár az egészségi állapotodról is sok információt megtudhatsz.

A költők szerint a szem a lélek tükré, az orvosok azonban sokkal inkább az egészség tükrének tartják. A szemszín árnyalatait többféle gén határozza meg, így legyen barna, kék, zöld, vagy szürke, a tekinteted többet elárulhat rólad, mint azt gondolnád.

Barna szem

A sötét szemű embereket általában megbízhatóbbnak, barátságosabbnak tartjuk, érdekes módon sokan mégis elégedetlenek a barna tekintettel. A barna szemek ellenállóbbnak mutatkoznak az UV-sugárzással szemben, melyek nagy szerepet játszanak az időskori látásromlás kialakulásában.

A barna szeműek kevésbé bírják a fájdalmat, és nagyobb valószínűséggel szenvednek gyakori szorongástól. Érdekeség emellett, hogy a barna szeműeknek általában gyorsabb a reakcióidejük, és jobban tudnak célozni.

Kék, vagy szürke szem

Ausztrál kutatók azt találták, hogy míg a barna szeműek inkább nagylelkűségükről, valamint empátiakészségükről ismertek, addig a kékszeműek inkább a versengés jellemző.

A világos szemek érzékenyebbek a fényre, így még körültekintőbb védelmet igényelnek.

A kutatók szerint a kék szemű emberek hajlamosabbak a cukorbetegségekre és a hallásproblémákra.

Zöld szem

Ezt az árnyalatot a legtöbbször titokzatosnak, illetve kreatívnak bélyegezzük.

Ahogy általában a világos szemekre, úgy erre is igaz a kisebb fénytolerancia, valamint a melanóma kialakulásának magasabb kockázata. Az ilyen típusú embereket magasabb fájdalomküszöb jellemzi, emellett kisebb eséllyel szenvednek depressziótól.

Mivel a világos szem gyakran világos bőrrel társul, így ha te is zöld szemű vagy, érdemes elővigyázatosnak lenned a napozással kapcsolatban is!

Változások a szem színében

Időről időre, mikor a vérerek kitágulnak, mindenki találkozik a vöröses szem jelenséggel. Ezt a problémát a leggyakrabban szemszárazság, allergia, napozás, vagy por okozza, és rövid időn belül elmúlik. Ha azonban a vörösség tartósan fennáll, érdemes orvoshoz fordulnod, mert az említett tünet akár súlyosabb betegséget is jelezhet.

A szemfehérjére különösen figyelj!

A másik kevésbé gyakori, de annál riasztóbb jel, mikor a szemfehérje sárgás árnyalatot vesz fel.

Ilyenkor okkal lehet a májjal kapcsolatos betegségekre gyanakodni, de egyéb problémák is megbújhatnak a háttérben. Fontos, hogy ha ilyen problémával találkozol, fordulj minél hamarabb orvoshoz!

Őszi körömlaktrend

Ha van valami, ami miatt várjuk az őszt, akkor azok a színek. Nemcsak a természetben, hanem a trendekben is új árnyalatok érkeznek.

Húzd rá a csíkot!

Úgy tűnik, a körmök közepére vízszintesen vagy függőlegesen húzott, egyenes csík nagyon divatos lesz az idén ősszel. Leginkább egy semleges színen mutatnak jól a fekete és fehér csíkok. Ráadásul végre egy olyan trend, amelyet azok is el tudnak készíteni, akiknek nincs különösebb kézügyességük.

A padlizsán is visszaköszön

Az ősszel mindig divatos bordó a padlizsán árnyalatban keveredik a most népszerű kékkel, de fontos, hogy a körmök matt hatásúak, nem kapnak fényes fedőlakot. Nem mintha a csillogás az idén nem lenne divat, de ha kékes árnyalatokban gondolkodsz, akkor inkább ezt a tompa, őszi hangulatot keresd.

Az év bronzkora

A fém színek pár évvel ezelőtt már nagyon menők voltak, az idén pedig a természetesebb, melegebb árnyalatokban tértek

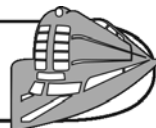

vissza, és ha valami, akkor a bronz tényleg egy őszi szín.

Csillogó burgundi

Ha ősz van, a burgundi színű lakkal egyszerűen nem lehet melléfogni. Ha valami igazán csillogó manikűrt szeretnél, akkor ezzel érdemes próbálkoznod, mert itt nyugodtan választhatsz önmagában fényes lakkot, amelyet aztán fokozhatsz még egy extra fényes fedőréteggel is.

Föld alatti világ

A barlangok az emberiség történelme során fontos szerepet játszottak. Az őskorban több funkciót is betöltöttek: menedék és lakóhely, illetve temetkezési és vallási ceremóniák helyszíne voltak. A barlangászok élvezetből, a mozgás örömeért és a szépségükért járják a barlangokat. A kevésbé kalandvágyókat pedig a szinte bemutatótéremmé átalakított barlangok várják, ahol járdák és világítás teszi még látványosabbá a föld alatti világot. A tudósok, kutatók pedig tudományos szempontból azért tanulmányozzák a barlangokat, mert a régmúlt éghajlati körülményeit tárja fel. Tekintsünk be néhány „közele” barlangba, melyek több száz kilométerre vannak tőlünk, hisz Vajdaságban – síkság lévén – erre nincs lehetőségünk.

Resavai-barlang

A Resavai-barlang Délkelet-Szerbiában, Despotovac várostól alig 20 kilométerre, Gornja Resava területén van, a Babina glava mészkőhegyen, mintegy 485 méteres tengerszint feletti magasságon. Az ország legrégebbi barlangjainak egyike, mivel a kutatások arra utalnak, hogy a nagy jégkorszak előtti időszakból maradt fenn. Nyolcvanmillió évvel ez-

előtt egy évtizeddel később nyílt meg, amikor a négy és fél kilométeres barlangot jó három kilométer hosszan részletesen feltárták, és csaknem egy kilométer hosszan alkalmassá tették a turisták látogatására. Évszaktól függetlenül a barlang hőmérséklete 7 Celsius-fok, páratartalma pedig 80–100% között mozog. A Resavai-barlang belseje tele van különböző nagyságú és formájú termekkel, csatornákkal, galériákkal, oszlopokkal, függőcseppkövekkel és állócseppkövekkel, drapériákkal és megkövesedett vízesésekkel. A barlangot, valamint a körülötte levő, mintegy 11 hektárnyi területet védett természeti emlékművé nyilvánították.

Baradla–Domica-barlangrendszer, Magyarország–Szlovákia

A Baradla-barlang Magyarország legrégebben kutatott, legismertebb, évszázadok óta látogatott cseppkőbarlangja. A szlovákiai Domica-barlanggal együtt 25,5 km-es hosszúságú rendszert alkot. Bejárata Aggtelek község határában, fehéren magasló mészkőszirtek

zöldmennyek hangzatos neveket kaptak, pl. Rózsa Sándor gatyája. Nagytemplom, Mikulás. A barlang leglátogatottabb része, az aggteleki bejáratától induló körülbelül egykilométeres szakasz, mely mintegy egyórás föld alatti sétát jelent ebben a csodavilágban.

Škocjan-barlang, Szlovénia

A szlovéniai Škocjan-barlangrendszerben található Európa legmagasabb barlangi terme, egy hatalmas föld alatti szurdok vízesésekkel, mely fölött egy Gyűrűk ura hangulatát idéző híd ível át. A barlangi karsztjelenségek közül számos megtalálható itt, bámulatos álló- és függőcseppkövek várnak ránk. A barlangot a Reka folyó alakította ki az évmilliók során, és még mindig alakítja a sziklát. A folyó 34 km hosszan kanyarog a mélyben, majd az Adria-tengerbe ömlik.

Eisriesenwelt-barlang

A világ legnagyobb jégbarlangja Salzburgtól délre található a Werfen közelében. A német név találó, magyarul jégóriások világának fordítható. A Tennegebirge-hegység Hochkogel nevű csúcsa alatt található barlang

Baradla–Domica-barlang

Škocjan-barlang

előtt a föld alatti patakok törtek utat maguknak a mészkőben, a barlangdíszek kialakulása pedig mintegy 45 millió évvel ezelőtt vette kezdetét. A barlangot hivatalosan csak 1962-ben fedezték fel, annak dacára, hogy rossz idő esetén a környéken legeltető pásztorok nyájjal együtt benne bújtak meg. A látogatók

tövében található. Már a nelolitikum embere számára is ismert volt: menedékként, védő- és kultuszhelyként használták. Képzését 1806-ban kezdték el. A kezdeti látogatók azonban nem nagyon törődtek a barlangban található értékekkel, számos cseppkőt letörték, lefűrészelték. A barlangban található cseppkőkép-

42 km-es hosszúságával kiérdemelte a világ legnagyobb jégbarlangja címet. A különleges barlangot egy föld alatti folyó alakította ki, a változatos jégformákat pedig az olvadó hó hozta létre. Az átlaghőmérséklet egész évben 0 fok körül van, így a képződmények nem olvadnak el.

Resavai-barlang

Eisriesenwelt-barlang

Keresztrejtvény

1	2	3		4	5		6	7	8	
9				10			11			
12			13			14			15	
16						14		18		
19					20			21	22	
23		24		25			26		27	
		28				29		30		
31	32			33	34			35		
								36		

Negyedikes kislányának meséli az apja:
 – Amikor én olyan idős voltam, mint te most, akkor egy ilyen számítógép, mint a mienk, akkora volt, mint egy háztömb.

A kislány elkeseredett szemekkel néz rá.
 (Hogy mit mondott, megtudod a rejtvényből.)

Vízszintes sorok: 1. A poén első része, 9. Ipari növény, 10. Részvénytársaság, 11. Bevetetlen számtőföld, 12. Háziallat után fizetjük, 14. Létezik, 15. R. M., 16. Női név, 17. Kártya, 19. EEEE, 20. Kötőszó, 21. Lyuk népiesen, 23. A csiga fején található, 27. Hangtalan ének, 28. Noé betűi keverve, 29. Afrikai ország, 31. Tétel, 33. Új, németül, 35. Esz, 36. Görög betű.

Függőleges sorok: 2. Női név, 3. Szedi a lábát, 4. Királyi szék, 5. Latin kötőszó, 6. Díszcsarnok, 7. Kilogramm, 8. Végtag, 9. A popén befejező része, 13. Rossz szellem, 14. Életszakasz, 18. Például rövidítve, 20. Szerb helyeslés, 22. Mozgat, 24. Fizetőeszköz, 25. Ütőhangszer, 26. Döntetlen, 30. Mén betűi, 32. Tara egneműi, 34. Veréb egneműi.

Betűrejtvények

1

E		KEL
É		

2

SZ		TL
Ű		

3

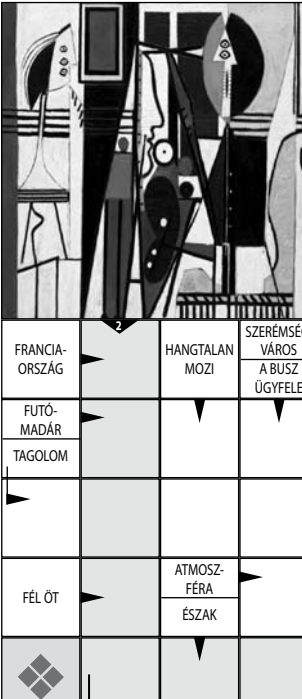

R		HAGY
CS		

4

L		SZÉL

Skandináv rejtvény (28.)

Rejtvényünkben a 20. századi avantgárd egyik legjelentősebb festőjének nevét és két képének címét rejtettük el. Ezeket kell megtalálnod.

	URALOM	PÁL BETŰI	AZ EGYIK ISMERETLEN TOKA EGYNEMŰI	GYOM	KI INNEN!	NAPSZAK VOLT IRÁNI URALKODÓ	OXIGÉN		
	PORTUGÁLIA	BALKEZES NÉPIESEN	RÉSZEG	SZ	URÁN	BECENEVE TEO	A 2. SZEMÉLY KANNA NÉPIESEN, FORDÍTVA		
	RUTIN	RANGJELZŐ	KICSINYÍTÓ KÉPZŐ	A LAKÓ- HELYEMEN	FRANCIA- ORSZÁG	LANTÁN	1000	LEVEGŐ GÖRÖGÜL	NÁTRIUM
	FRANCIA- ORSZÁG	HANGTALAN MOZI	SZERÉMSÉGI VÁROS A BUSZ ÜGYFELE	FOGAS KÖZEPE	TÓM BETŰI	ESZÉK	REMEG	IDEGEN ANTAL	VAJDA JÁNOS
	FUTÓ- MADÁR TAGOLOM	FORDÍTOTT KÖTŐSZÓ	FON A KÉT VÉGÉN A FÖLD FELÉ	RANDEVŰ HANGTALAN BALETT	VÉGVJELE FE	50	A. O. C.	EGY	HALPETE
	FÉL ÖT	ATMOSZ- FÉRA	MÖGE ELLENTÉTE	NULLA	A. O. C.	EGY	HALPETE		
		ÉSZAK	NULLA	50	HALPETE				

Az 27. szám skandináv rejtvényének megfejtése: KAKUKKFŰ, GYÖMBÉR, SÁFRÁNY, MAJORÁNNA, KAPOR, SÁFRÁNY

Anagramma

		SZ		

JÓNÁS

KÖRÖS

ROVÁS

SZŐRME

KOSÁR

GYANU

SÉRTŐ

AMODA

EZÜST

MÁSOL

LAKÁS

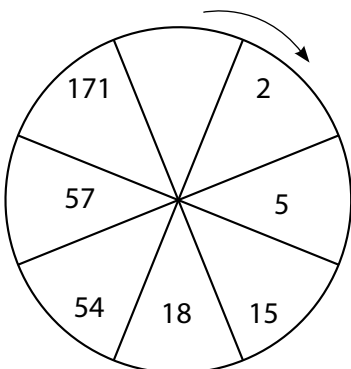
A szavak betűit rakd más sorrendbe, csak vigyázz, hogy értelmes szavakat kapj! Ha jól csináltad, akkor a jövőbeni civilizációval foglalkozó tudományág nevét kapod a kiemelt oszlopban.

Lóugrásban

1	A	N	B	2	A	Z	Ó
	Ó	T	S		E	NY	A
	Á	R	I		E	D	G
	S	NY	V		É	R	H

A lóugrás szabályai szerint fejtsd a rejtvényt. Az első ábrában egy vajasági író, a másodikban egy regényének címe rejtőzik.

Körszám

A számok egy bizonyos logika szerint követik egymást.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

5-ből 6

	N	N	A
	Ó	R	A
	L	D	I
	A	T	I
	L	G	A

Öt női nevet kapsz, ha kipótoldod egy-egy betűvel a sorokat, a hatodik név a kiemelt oszlopban alakul ki.

Hiányos számsorok

a 1 4 9 1 8 3 2 = 39

b 4 4 3 8 1 9 2 = 10

A számok között hiányoznak a műveleti jelek, rakd ki őket úgy, hogy a feladat elvégzése után az egyenlőségjel melletti számot kapd eredményül!

Szókihúzó

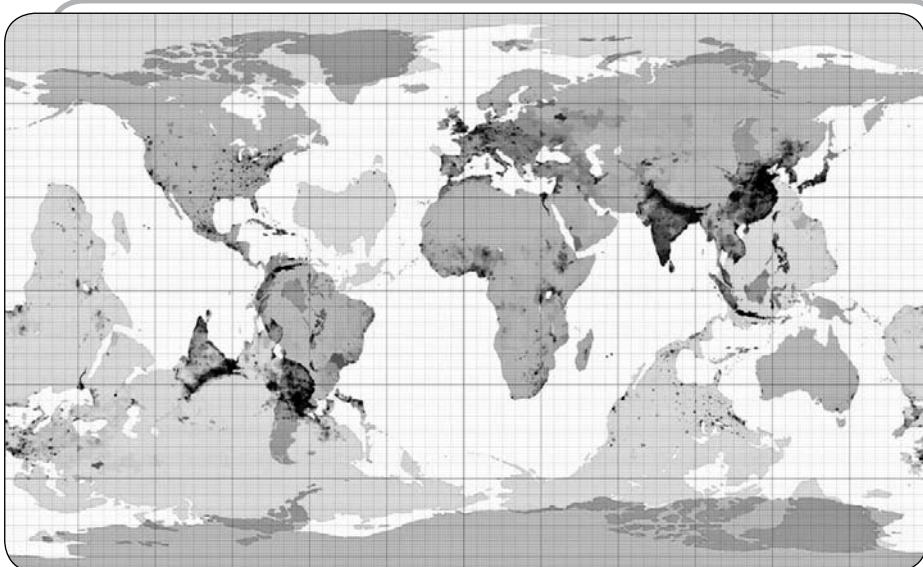
A	F	I	Z	I	K	A
I	N	T	A	Ö	N	M
G	R	G	R	R	É	A
Ó	A	R	O	T	M	T
L	J	T	K	L	E	E
O	Z	É	E	N	T	K
I	E	L	N	E	M	☀
B	☀	K	É	M	I	A

ANGOL
BIOLÓGIA
ÉNEKÓRA

FIZIKA
KÉMIA
MATEK

NÉMET
RAJZ
TORNA

A fenti szavakat húzd ki az ábrából balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentől föl és az átlók irányában! A megmaradt betűkből még egy tantárgy nevét olvashatod össze.

Ha keresztülárnánk a földgolyót, Ausztráliában bukkannánk ki?

Filmvígjátékokban gyakran felbukkanó gag, hogy valaki addig ás, míg végül a Föld túlsó oldalán bukkan ki. Természetesen az ilyen vicceket félig sem lehet komolyan venni, főképpen az áthidalandó távolság, illetve a Föld mélyében fortyogó magma miatt. Ugyanakkor adódik a kérdés: ha mégis átáshatnánk a Föld túlsó oldalára, vajon hol bukkannánk ki?

A válasz természetesen azon múlik, hogy hol kezdünk ásni, a választ pedig a fenti térkép mutatja meg. Talán némiképp meglepő, de a szárazföldön leásva a legnagyobb valószínűséggel nem egy másik szárazföldön, hanem valahol az óceán közepén bukkanunk ki. Persze az is csak akkor okoz meglepetést, ha nem tartjuk észben, hogy a Föld felszínének több mint 70%-át víz borítja.

A térképről az is kiderül, hogy ha itthon kezdünk ásni, akkor valahol Új-Zélandtól keletre bukkanunk ki. Mindenesetre nemigen érdemes próbálkozni. (Forrás: BuzzFeed)

Játsszunk mást!

Mondatösszerakás

A játék előfeltétele egy legalább annyi szóból álló összetett mondat, ahányan a játékot játsszák. A játékvezetőnek nagy szerepe van a mondat kiválasztásánál és a játék levezetésénél is. A kiválasztott mondatot annyi szóra vagy értelmes mondatrészeire kell vágnia, ahány játékos lesz. A játékosok körben ülnek. A játékvezető a szétvágott mondatrészeket berakja egy dobozba, és körbe jár: minden játékos húz egy cetlit. A játékot némán kell játszani, és fontos, hogy a kör közepén legyen annyi hely, ahol a mondat darabjai elférnek. Aki úgy érzi, hogy le akarja rakni a nála levő szót vagy mondatrészt, szó nélkül leteszi.

Általában az kezd, akinél a mondat eleje, vagy vége van. Nemcsak a saját lapját teheti le, hanem ha úgy látja, hogy a sorrenden alakítani kell, megteheti. Egész addig nem mehet oda más, amíg ő dolgozik. A játéknak akkor van vége, ha a csoport hang nélkül meg tud állapodni abban, hogy a mondat helyesen állt össze. A játék végén érdemes beszélni arról, hogy mi kellett a sikeres feladatmegoldáshoz, mi nehezítette, könnyítette, mi okozott esetleg gondot.

A görög bölcsek szerint:

„A férfinak nincs joga fizikai edzés területén amatőrnek lennie. Szégyen számára anélkül megöregedni, hogy látta volna azt a szépséget és erőt, amire a teste képes.”

(Szókratész)

„Semmi sem rombolja annyira az ember testét, mint a tartós tétlenség.”

(Arisztotelész)

Kíváncsiak klubja

Mióta szerepel a testnevelés az iskolai oktatásban?

Hogya kérdésreválasztadhatunk, vissza kell térnünk a klasszikus ókorba, a görög világba. A spártai és az athéni nevelés egyik igen fontos része volt a gimnasztika, mely állami felügyelet alatt folyt az e célra létesített iskolákban, a palaisztrában és a gymnaszionban. Spártában a nők is végeztek gimnasztikát.

Miből állott a görög gyermekek testnevelése? A két legfontosabb testgyakorlat a futás és a birkózás volt. Emellett szerepelt még a távolugrás ólomlendítőkkel, célba- és távoldobás gerellyel és az ökölvívás. A testgyakorlat végeztével fürdő várt a fiatalokra. Az úszást is rendszeresen gyakorolták, fontosnak tartották, hogy mindenki tudjon úszni.

A görög nevelés tehát igen korán felismerte a testnevelés fontosságát. Magyarországon a 17. században vonult be a sport az iskolába. Kezdeményezője Comenius Ámos János (J. A. Komenský), a világhíres pedagógus volt. Comenius Lorántffy Zsuzsanna hívta meg a sárospataki kollégium újjászervezésére. 1650-től 1654-ig működött itt. Ekkor írta *Fortius Redivius, a sárospataki iskola buzgó gondozóihoz a restség elkergetéséről* című munkáját. Kifejti ebben, hogy a tanulásban elfáradt szellemet leginkább a futás, ugrás, dobás, birkózás és főleg a labdázás üdíti fel. Az iskolai testnevelés kezdeményezője, a nagy cseh nevelő e szavakkal fejezi be munkáját: „Üzzétek ki a tunyaságot az iskolából! Nektek adom, nektek mondom, nektek ajánlom ezt a könyvemet, szeretett magyarjaim! Legyetek egészségesek és virgoncak! Egymást kölcsönösen buzdítsátok a serénységre és üzzétek ki magatokból a renyhéséget! Mert felkelőben van a ti napotok! Sol enim vester oritur!”

Az állattartás felelősséggel jár

Az állattartás felelősséggel jár. Nem csak az ennivalóról, a fekhelyről és a játékokról kell gondoskodnod, azt is fontos ésszen tartanod, hogy egy állatnak rendszeres egészségügyi ellátásra és védőoltásokra van szüksége. De leginkább a gazdi szeretetére, odafigyelésére.

Az állatok nem tárgyak, amelyeket adunk-veszünk, kidobunk, ha meguntuk, vagy szebbre, fiatalabbra cseréljük, ha megöregedett. Egy állat magunkhoz vétele nagy felelősség, mely 10–18 évre szóló elköteleződést jelent. Rengetegen szeretnének állatot az otthonukba, és nagyon sokan közülük gondolkodás nélkül tenyésztőtől vásárolják meg a hön áhított házi kedvencet. A magyarázat egyszerű, utcai „korcs” helyett fajtiszta állatot szeretnének, bele sem gondolva abba, hogy a nemes felmenőkkel bíró állatok semmivel sem különbek keverék társaiknál.

Ha minden szempontot figyelembe véve, alaposan átgondolva úgy döntöttél, hogy újabb taggal gyarapítanád a családodat, akkor ne tenyésztőtől vedd meg egy kisebb vagyoneért, hanem nézz szét a hozzád legközelebb eső menhelyen, hisz rengeteg gazdátlan házi kedvenc él az utcákon, vagy az állatmenhelyeken!

– Ne ragaszkodj fajtiszta állathoz! Egy keverék kutyus vagy cica éppen olyan kedves, okos és ragaszkodó, mint bármelyik fajtiszta társa. Sajnos manapság egyre több fajtiszta állat is a menhelyek lakója.

– Ne ragaszkodj kölyök kiskutyához, kiscicához! Mérlegeld, hogy egy kölyök állat felnevelése mindig több problémával jár! És azt se feledd, hogy ha egy állatot magad mellé vettél társnak, arról hosszú évekig gondoskodnod kell majd!

– Egyszerre két állat életét is megmen-
tesd így, hiszen a magadhoz vett kedvenc

helyére egy másik kerülhet be a menhely oltalmába.

– Az ilyen helyről beszerzett állatokért általában nem kell pénzt adnod – vagy ha mégis, akkor csupán jelképes összeget, amellyel a többi menhelyi állat ellátását (etetését, gyógyítását, ivartalanítását) támogatod.

– A menhelyen ápolat, egészséges, legtöbbször ivartalanításon is átesett kisállatot kapsz. Sajnos ezzel szemben a tenyésztők között sok olyan is akad, akinek nem az állat egészsége, csupán az anyagi haszonszerzés a fontos.

Ha megteheted, hogy egy négylábú, szőrös kedvencet örökbefogadj, akkor néhány érv, hogy miért döntöttél jól. Számos tanulmány kimutatta, hogy az állatok jó hatással vannak a gazdáikra mind fizikailag, mind mentálisan és érzelmileg:

– Az állatok jelenléte segít a szociális, fizikai és érzelmi fejlődésben.

– Azok a gyerekek, akik valamilyen állatot tartanak, gyakran kevésbé visszahúzódoak és féltősek.

– Sok gyerek a háziállatához fordul vigasztért, amikor szomorú, ideges, fél, vagy ha valami titkot szeretne megosztani valakivel.

– A háziállattartás fejleszti a másról történő gondoskodás képességét.

– Azok a gyerekek, akiknek a környezetében kutya vagy macska él, kevésbé fogékonyak az allergia kialakulására, mint azok a gyerekek, akiknek nincs háziállatuk. Ugyanez igaz az asztma kialakulására is.

– A kisállattartók kevesebbszer betegednek meg, súlyos betegségből pedig gyorsabban épülnek fel.

– A kisállattartók általában jobban tűrik a feszültséget, tekintve, hogy a házi kedvencel köztudottan csökkentik a stresszt, ezáltal erősítik az immunrendszert.

– A kutya közvetítésével az ember társasághoz jut, kutyusa révén más gazdikkal is megismerkedik, séta közben beszélget, ismerősöket szerez.

– Végül, de nem utolsósorban kis kedvencünk megnevetet minket, ezáltal hozzájárul a mentális egészségünkhöz.

Öltöztessd a szobád őszi hangulatba!

Az őszi falevelek csodás színekben pompáznak: ha a szobádban is szeretnéd csodálni ezeket a szép színeket, akkor készíts belőlük lógó díszeket! Természetes, egyszerű, de mégis nagyon szép dekoráció lehet.

Szükséged lesz egy kis méhviaszra, szép falevelekre, fonálra és vízfürdőre. Helyezd a méhviaszt vízfürdőbe, és szép lassan olvaszd meg! Soha ne engedd forrni! A megolvadt viaszba egyenként mártogasd bele a leveleket a száruknál fogva, a felesleges viaszt óvatosan rázd le róla! Akaszd fel csipeszkekkel száradni egy kötélre! Amikor megszáradtak, tegyél rá fonalat, és akaszd fel bárhová!

Dokinál

– Mit csinált veled a doktor bácsi? – kérdi a beteg Pistikét a nagynénje.
– Tulajdonképpen semmit – gondolkodik el a gyerek. – Csak megfogta a csuklómát, és megnézte, hogy jól jár-e az órája.

Drága tankönyv

– Nagyon drága volt a tankönyv – mondja anyuka a kisfiának –, de megvettem neked. Csak vigyázz rá, nehogy tönkre tedd!
– Ígérem anyuci, hogy hozzá sem fogok nyúlni.

Indiszkrét

– Papa, mi az indiszkrét kérdés?
– Az, amire nem lehet válaszolni.
– Erre gondoltam én is. Ugyanis a tanító néni ma több indiszkrét kérdést is feltett nekem.

Elveszett

– Bácsi kérem! Ez a talált tárgyak osztálya?
– érdeklődik Pisti a pályaudvaron.
– Igen fiam, mi veszett el?
– Én...

Dicsekvés

Két festőművész dicsekszik. Azt mondja az egyik:
– A múltkor gyümölcsöket festettem, Olyan élethű lett, hogy rászáltak a madarak, és megcsipkedték.
– Az semmi – feleli a másik. – Én meg egy fél sajtot festettem, és képzeld, másnapra megrágták az egerek.

Szobor

– Művész úr kérem! Honnan van ez a gyönyörű szobor?
– Én faragtam ki egy hatalmas márványtömbből.
– Ne mondja! És honnan tudta, hogy benne van?

Mit csinálna?

Egy angol lord afrikai vadászélményeit meséli a klubjában. Amikor befejezte a mondanódját egy fiatalabb lord megkérdezi tőle:
– Mondja kérem, mit csinálna, ha vadászat közben hirtelen maga előtt teremne egy vérzomjas oroszlán?
– Természetesen azonnal lelőném – feleli a nagy vadász.
– És mit tenne, ha elromlana a puskája?
– Az én puskám sohasem romlik el, és különben is dupla csövű, tehát lőnék még egyet.
– És mit tenne, ha egyszerre mind a két csővet csődöt mondana?
– Na látja fiatal barátom, akkor már nem maradna más, mint felmászni egy fára.
– És mit tenne, ha tegyük fel leszakadna az ág maga alatt?
– Mondja, maga kinek szurkol, nekem vagy az oroszlánnak?

Nagy fiú

– Pistikém! Már elég nagy fiú vagy ahhoz, hogy megtanuld rendesen használni az evőeszközöket. Nézd... bal kezedbe fogod a villát, a jobba pedig a kést...
– Jó mami, de akkor melyik kezemmel fogom a húst?

Vendéglőben

– Azonnal távolítsák el az asztalom mellől a kutyát! – követeli a zöldvendéglőben a vendég. – Ezt nem lehet kibírni! Kinézi a falatot a számból!
– Jaj, de hogy a falatot – nyugtatja meg a vendéget a pincér. – Csak a tányért lesi uram, mert abban szokott enni kapni.

Micsoda vendéglő!

– Nahát! – csattan föl a vendég az étteremben. – Hogy ez micsoda vendéglő! Ide se jövek még egyszer... Rántott hús nincs, húsleves nincs, pörkölt nincs, és desszert sincs... Kérem a kabátomat!
– Attól tartok uram, hogy már az sincs...

Élégedetlen

– Pincér, nem vagyok megelégedve a kolbász két végével.
– Miért, uram?
– Mert túlságosan közel vannak egymáshoz.

Három dolog

– Mi szükséges ahhoz, hogy valaki nagy vadakra vadászson? – kérdik a híres vadásztól.
– Három dolog. Éles szem, nyugodt kéz és erős hang.
– Az erős hang miért?
– Hogy meghallják, ha egy fa tetejéről segítségért kiáltozom.

A székely és a mobil

– Hogy veszi fel a székely a mobiltelefonját?
– No, kia?

Zavarja

- Anyu! Nem tudnál a konyhában vasalni?
- Miért, kislányom?
- Mert zavar, hogy te dolgozol, miközben én a tévét nézem.

Muzikális állat

- Melyik a legmuzikálisabb állat?
- Nem tudom.
- Szerintem a kutya.
- Ezt miből gondolod?
- Az enyém mindjárt elkezd szűkölni, ha a feleségem a zongorához közelít.

Okos gyerek

- Jé, a maga kisfia már újságot olvas?
  - Ugyan, mit képzelsz, hiszen alig négyéves...!
- Csak a keresztretjévenyt fejt.

Főzés

- Édesapám, főzni tanulunk az iskolában!
- És megehetitek, amit megfőztetek?
- Muszáj.

Verseny

- A kis Előd, akit sokáig hiába unszoltak, hogy menjen a pajtásaival futkározni, labdázni, úszni, különben vézna és girhes marad, egy nap ezzel jön haza:
- Képzeld, apu, ma versenyeztünk, hogy ki tud messzebbre dobni!
  - A papát földöntúli öröm önti el.
  - Nahát, hogy milyen ügyes gyerek vagy...
  - De ugye kifizeted azt a két ablakot?

Nyelvi meghatározás

- A kisgyerek izgatottan jön haza az iskolából:
- Anyuci, tudod, mi vagyok én?
  - Nem kisfiam.
  - Személyes névmás.

Rosszaság

- A tanító bácsi felszólítja egyik tanítványát:
- Hallom, Pisti, hogy otthon megint rossz fát tettél a tűzre!
  - Tanító bácsi! Nem is igaz! Hiszen már hetek óta egyáltalán nem is fűtünk!

Napóleon széke

- Pistike elfárad a múzeumban, keres hát egy karosszéket.
- Ebbe ne ülj bele – szól rá a teremőr – ez Napóleon széke!
  - Jó, jó, majd ha visszajön, akkor felállok!

Pingvin

- A rendőr talál egy pingvint a városban. Kérdezi a főnökét, mit csináljon vele.
- Hát vidd el az állatkertbe!
- Elmegy a rendőr. Délután találkozik a főnökével, de még mindig mellette a pingvin.
- Kérdi a főnök:
- Mit csinálsz? Nem azt mondtam, hogy vidd el az állatkertbe?
  - Ott már voltunk. Most moziba megyünk.

Eltűnt a vaj

- A spájzból eltűnik másfél kiló vaj. Akárhogy töri is a fejét a háziasszony, a macska az első számú gyanúsított. Megfogja az állatot, ráállítja a mérlegre. A mutató pontosan egy kiló ötven dekát mutat.
- No – morfondírozik az asszony –, a vaj már megvan. De akkor hol a macska?

Múzeumban

- Egy szőke nő a múzeum folyosóján jár-kálva véletlenül összetör egy vázát. A teremőr oda is szól neki:
- Hölgyem, maga normális? Egy ezerkét-száz éves vázát tört össze!
  - Erre a szőke nő:
  - Hála istennek, én meg azt hittem, hogy még új volt...

Fenyegetés

- Hogyan fenyegeti meg a nyúl a hóembert?
- Ide a répát, vagy hozom a hősugárgót!

Színház

- Petike a Gyerekszínház pénztáránál:
- Kérek szépen egy jegyet a mostani előadásra!
  - De kisfiam, hiszen már hatot váltottál rá!
  - Az igaz, de áll az ajtóban egy néni, és valahányszor be akarok menni, mindig szét-tépi...

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Kezdjük azonnal a 26. számunkban (szeptember 17.) feltett kérdésre vonatkozó helyes válasszal. A felvételen látható részlet valóban a napraforgóé. Ilyenkor érik, és már nem olyan szép, mint amikor virágzott. Egyes helyeken tányericának is nevezik. A szerencse ezúttal az **óbecsei Tóth Szilviára**, a Petőfi Sándor iskola nyolcadikosára mosolygott. Könyvjutalmát körülbelül egy hónap múlva postázzuk.

És íme az újabb kérdésünk! A fenti felvételen szokatlan környezetben láthatók fiúkat. Mintha játszótéren lennének, vagy mégsem? Ha igen, milyen újkeletű pályán foglalatkoskodnak? Kíváncsiak vagyunk, jártatok-e már hasonló helyen, vagy egyáltalán tudomásotok van-e róla, kortársaitok milyen helyen játszanak a világ fejlettebb felében? 9-A legszerencsésebb játékosunk könyvjutalomban részesül. Ha tudjátok a helyes választ, küldjétek be mielőbb a címünkre! Jelentkezéseteket **október 6-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

Mátyás király a bábszínházban

Atemerini Vándor Bábszínház szeptember 30-án tartotta hatodik előadásának bemutatóját a helybeli Tájházban. A Vajdasági történetek Mátyás királyról című gyűjtemény volt az ihletője a bábélelésnek, a történeteket Raffai Judit gyűjtötte össze. A néprajzi szempontból értékes gyűjteményből a gyerekek számára megfogható és érdekes meséket válogattak a bábszínház előadói: Garbac Sarolta, Tóth Lívia és Zsúnyi Éva, majd olyan sorrendbe rendezték, hogy azok egyedi mesefonalat alkossanak.

A társulat ezt az előadását is bemutatja Vajdaság-szerte, bárhol, ahol erre igény mutatkozik.

Szavazzunk!

Egyfajta játékra szólítunk benneteket, amelyhez nem kell más, csak jókedv és internet. Szeptemberben arra voltunk kíváncsiak, szerintetek mi Vajdaság legszebb és legjellegzetesebb élőhelye, természeti kincse. A Fruška gora/Tarcal, a Palicsi-tó, vagy a Delibláti-homokpuszta.

Az e-mailben elküldött szavazatok alapján kiderült, hogy köreitekben a Fruška gora a legnépszerűbb, ami nem csoda, hisz bármely irányból könnyen megközelíthető, nagy kiterjedésű, tele szépséggel és jó levegővel, kirándulások gyakori célpontja. Épp ezért mai poszterünket a hegység ábrázolásának szenteltük.

Játékunk folytatódik. Októberben arra keressük a választ, hogy melyik szerbiai focicsapatot kedvelitek leginkább:

1. Vojvodina
2. Spartacus
3. Crvena zvezda
4. Partizan

Szavazataitokat egész hónapban várjuk a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címre.

XX. Kárpát-medencei Honismereti Verseny

Az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete pályázatot hirdet a XX. Kárpát-medencei Honismereti Versenyen való részvételre általános- és középiskolás diákok részére Azok a boldog békeidők... címmel.

A verseny időpontja: 2015. november 14., kezdete 9 óra. **Helyszín:** Szabadka, Széchenyi István Általános Iskola (Karađorđe út 94.)

Várják az általános iskolás (VI., VII., VIII. osztályos) tanulók négytagú és a középiskolás (I–IV. osztályos) tanulók háromtagú csapatainak jelentkezését 2015. október 5-éig.

A versennyel kapcsolatban bővebb információt az egyesület irodájában kaphatnak a 024/557-596-os telefonszámon, vagy e-mailben: empe@mts.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com